

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 4, Sayı 43, Ağustos 2025

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Şule SEPİN İÇLİ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Seslendirenler: Ceren Serap AKIN, Ecem ZAFER, Elif Tutku AVŞAR, Ezgi KOÇYİĞİT, Filiz ARICIOĞLU, Gamze Yılgın, Gerçek ÖZKÖK YAĞCI, Havva BULAK, Merve DEMİRDÖVEN, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver ERTÜRK, Nazmiye COŞKUN, Zeynep KILIÇ.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltilmeler: Samet BAYRAKTAR.

İletişim:

[Web sitesi: www.umudunkadinlari.com](http://www.umudunkadinlari.com)

[E-posta: umudunkadinlari@gmail.com](mailto:umudunkadinlari@gmail.com)

[Youtube Kanalı: Umudun Kadınları](https://www.youtube.com/channel/UCemhgNg5mivFwRrJPO9FZQ)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgNg5mivFwRrJPO9FZQ>

[İnstagram: umudunkadinlari](https://www.instagram.com/umudunkadinlari)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

[Facebook hesabı: Umudun Kadınları](https://www.facebook.com/umudunkadinlari)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

[Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi](https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

[WhatsApp: Şule Sepin İçli: 0532 360 48 31](https://www.whatsapp.com/channel/0029va8j5oO1DgKV3AkuVM)

UMUDUN KADINLARINDA Bu AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Havaların bizi biraz rahatlatmaya başladığı, gündemin çok hareketli olduğu, kadınlara karşı tutucu çevrelerin saldırılarının arttığı günlerden geçiyoruz. Dergi yazarlarımız durmadı, üretti de üretti. Üretmek bizden, yorumlamak sizden.

Sözde topuklu efe adıyla anılarak kadın başkan olduğunu savunan Özlem Çerçioğlu'nun kadınlara ve tüm mücadeleci insanlara karşı ihanetini yorumluyor Şule Sepin İçli, 'Tarihin Yüz Karası İhanet Sayfasındasın' yazısıyla.

Selvet Bayraktar Tokat, bu kadar hutbelerin yayımlandığı, kadınların her şeyine karışıldığı haberlerle birlikte, teknoloji dünyasını sarsan, Manş Denizini geçen kadınları, kadınları gözetten banka uygulamalarını, Elif İpek Atayman'ın mücadelesini taşımış 'Kadının Güncesi' köşemize.

Hayvanların annesi Emine Kamçı'nın yazılarıyla hayvan sevgisiyle dolacağımızdan eminiz. 'Kuzulama Zamanıydı' yazısında hem hayvanları anlatıyor hem de orman yangınlarını.

Kadının en doğal olan miras hakkına göz dikenler olunca bu konuya yer vermemek olur mu hiç!? Avukat Turhan İçli, 'Hak Mı Hukuk Mu Lütuf Mu' köşemizde kadın mücadelesinin geçmişine vurgu yaparak irdeliyor miras konusunu, 'Kadının Miras Hakkının Tarihsel Dönüşümü Ve Günümüzdeki Tehditler' yazısında.

Kadınların yaptığı eylemlere alınmadıkları zaman tepki gösteren erkekler, diyanetin hutbelerine karşı yaratıcı eylemler yapsalar ne kadar da dikkat çeker? Selvet Bayraktar Tokat, bile isteye göz yumulan kadınların özgürlüklerini kısıtlayan muhafazakar yorumları paylaşıyor, 'Tehlikenin Farkında Mıyız?' yazısında.

'Rol Modellerimiz' köşemizin bu ayki konuğu, Nazalin Selvi. Şule sepin İçli yaptığı söyleşide, kısıtlı koşullarda nasıl başarı elde edildiğini gözler önüne seriyor, 'Azimli Bir Öğrenci' yazısında.

Genelde ertelemeyi, son güne, hatta daha sonraya bırakmayı çok severiz. Ebru Bozcuk, ertelemeğin bizden götördüklerini anlatıyor, 'Hep Sonradan Gelir Aklıma' yazısında.

İlk kadın parlamenterlerinden az gören bir kadının kim olduğunu ve yaptığı hizmetleri biliyor muyuz? Emine Ortakaya, 'Tarihin Kadın Yüzleri' köşemizde, anlatıyor bir bir, 'Mebrure Gönenç' yazısında.

Engelliler haftasında, gözleri bağlayarak etkinlik yapmak moda oldu. Engelliler de bu etkinliği yapıyor ne yazık ki. Yeni ve genç yazarımız Merve Demirdöven, gözleri bağlayarak etkinlik yapmanın yanlış bir uygulama olduğunu araştırmalarla destekleyerek anlatıyor, 'Simülasyonlarla Engelliliği Anlamak Mümkün Mü Araştırmalar Ne Diyor' yazısında.

Gece kahve içenler, kan grubu B olanlar, unutkanlıklarını sorgulayanlar, kronik bel ağrısı çekenler. Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Bilim Dünyasında Bu Ay' köşemiz sizleri bekliyor.

Yayla Boztaş, ne bizim zamanımız ne de keşkelere değiniyor. Fakat geçmişle günümüzü o kadar farklı karşılaştırıyor ki bu hoşluğu okumadan geçmemek lazım. 'Bugünden Düne Bakış' diyor.

Ecem Zafer ‘Zihin Galerisi, Bakmadan Görenlerin Müzesi’ köşemizde, araştırmalarıyla, betimlemeleriyle yine harikalar yaratıyor, ‘İnci Küpeli Kız’ yazısında.

Hikayesi olmayan türkü yoktur. Ayşe Gülçin İlhan, son günlerde dillerden düşmeyen Güldaniye’ m türküsünün hikayesini dokunaklı bir biçimde anlatıyor, ‘Güldaniye’ m’ yazısında.

Şule Sepin İçli, Tüketici Hakları Derneği Yenimahalle Şube Başkanı Fatma Akay’ la kadın ve engelli olmanın ortak yanları üzerine konuşuyor, ‘Arı Kovanı’ köşemizde.

Kız çocuklarının doğmasını istemeyen hala pek çok ülke var. Kızları istemeyenlerin başına bakın eş bulmakta neler geliyor? Bunları da Nihal İşcel’ in ‘Erkeklerin Eş Bulmakta Zorlandıkları Yedi Ülke’ yazısından öğrenelim.

Sıcaklar bastırınca, evlerde haşereler de bizleri çok rahatsız ediyor. Ekonomik sıkıntıların arttığı şu günlerde, bu haşerelerden doğal yollarla kurtulmak ister misiniz? Emine Kamçı, ‘Deneyimlediklerim’ köşemizde, pratik bilgileri anlatıyor, ‘Doğal Ürünlerle doğal Yollardan Kara Böcekler Ve Karıncalar İçin İlaç Denemek İster Misiniz’ yazısında.

Aramıza yeni katılan Nalan Yılmaz, bir ünlüyü farklı yanlarıyla hem eleştiriyor hem de sarsıcı bilgiler veriyor, ‘Oscar Wilde (C.3.3)’ yazısında.

Bu kadar baskı karşısında kadınlar ödül almaya, çocuğu öldürülen kadınlara destek vermeye devam ediyor. Bir de ayla Başar ve Banu Kırbağ’ ın kaybı var. Bu haberlerin ve daha farklı haberlerin tüm ayrıntıları, Selvet Bayraktar Tokat’ ın hazırladığı ‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemizde.

Çocukluklarının güzel günlerine gitmek isteyenler, Nimet Özgizip’ in ‘Günlükler Pondik 2’ yazısını ziyaret edebilirler.

‘Selvi Boylum Al Yazmalım’ köşemizde, Gülseren Mungan’ ın ‘Yangın Yeri Yüreği’ öyküsü var. Okuduktan sonra uzun süre etkisinden kurtulamayacağınız bir öykü.

Namus üzerine çok söz söylenir ve sürekli namus kuralları konulur önümüze. Ergür Altan, namuslu olmayı anlatmış öğretici örneklerle bize, ‘Bir Kadından Alternatif Namus Tarifleri’ yazısında.

Abdül Rahim Karakoç ne de güzel şiir yazar duygu dolu. Şiirleri şarkılarda dile gelmiştir. ‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizin şiiri, ‘Bir Tanem’.

Artık sona gelmenin tam zamanı. Kadınların hak kayıplarını önceleyen hutbelere, bu hutbelere sessiz kalanlara, göz altılara, tutuklamalara, orman yangınlarında doğanın yok olmasına duyarsız kalanlara ve tüm haksızlıklara, ‘Umut Şarkıları’ köşemizden Selda Bağcan aracılığıyla ‘Yuh Yuh’ diyoruz.

Umutla ve güzellikle kalın. Yazılarımızı okumayı ve paylaşmayı da unutmayın olur mu?

29 Ağustos 2025

TARİHİN YÜZ KARASI İHANET SAYFASINDASIN

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Bugünlerde içim dopdolu, hatta doldu da taşıyor bile. Kim benim gibi değil ki? Tabii adaletsiz uygulamalara, hakların gaspına karşı ülkemizin gidişini yakından izleyen ve sessiz kalmayan insanlar için bu geçerli. Güncel sorunları ele alırken, bir iki konu vardı önceleri. Şimdi o kadar çok sorun var ki hangisine değineceğimizi şaşırır hale geldik. Her gün yanan yeşil alanlar, para kazanmak uğruna ülkemizin beton yığınının dönüşmesi, ekinleri ellerinden alınan ve geçinemeyen köylüler, kadınlar üzerinden fetvalar verilerek şeriatın yavaş yavaş getirilmeye çalışılması, deprem sonrası hala konteynirlarda yaşamak zorunda olanlar, sorgusuz sualsiz gözüaltına alınanlar, tutuklananlar, hizmetleri engellenen belediyeler... Anlayacağınız büyük bir baskı altındayız. Daha artan hayat pahalılığına girmedik bile.

Bu sorunları sıralamamın elbette bir nedeni var. Bu kadar sorunun üzerine yaşadığımız toplumsal ihanetler, hiç kaldıramayacağımız bir durum. Bu konu gündem oldu, çok yazıldı, çok konuşuldu. Bizim de söyleyeceklerimiz var.

Kişisel olarak yaşadığımız duygusal ihanetin yıkımını yaşamayan çok azdır. Bir de toplumsal ihanetle karşılaştık mı bundan hepimiz çok etkileniyoruz. Yıllardır bir partinin üyesi, Millet Vekili, halkın umut bağladığı ve inandığı belediye başkanı, sessiz sedasız geçiyor iktidar partisine. İnandığını iddia ettiği bütün değerler bir anda yok oluyor. Bir kişi üyesi olduğu partiden fikirleri değiştiği ya da savunduğu görüşleri temsil etmediğini düşündüğü için ayrılabilir. Bu tamamen o kişiyi ilgilendirir. Fakat halkın oyunu alarak geldiği bir belediye başkanıyken, öyle canı istediği için başka bir partiye geçemez. Ahlaki bir durum değil bu. Vatandaşın kararını yok saymaktır. Bir sonraki seçimde, beğenmediği konular varsa, başka bir partiden aday olabilir. O partinin oyuyla iş başına geçmiş bir belediye başkanı, yakın zamana kadar ağır eleştirdiği bir partiye nasıl gidebilir? Aklımız almasa da biliyoruz nasıl olduğunu.

Giderek oy kaybeden, ekonomik kriz karşısında bocalayan, baskıyla iktidarda kalmak isteyen bir iktidar var bizim başımızda. İktidarda kalmak için vicdanının sesini dinlemeyen, adalete ters düşen ne varsa onu yapan bir iktidar. Belediye başkanlarını göz altına alıp tutukladılar, olmadı, belediyelerin hizmetlerini engellediler, kara çaldılar tutmadı. İftiracı bularak sözde itirafçı ürettirler, yine oyları artmadı. Sıra tehditle, korkutmayla iş başarmaya geldi. Onurlu olan pek çok insan yılmadı, mücadele ediyor. Fakat zayıf tarafı ağır basanlar, korkaklar, gözümüzün içine baka baka ihanet etti halkına.

Bunlardan biri de yıllarca öve öve bitiremedikleri, Aydın'ın topuklu efesiydi. Kadın belediye başkanımız Özlem Çerçioğlu. Adını yazarken bile midem bulanıyor. Topuklu Efe adı, kafamda eril bir anlam oluşturuyor. Kadınların topukla tanımlanmasına da itirazım var. Her kadın topuklu giymek zorunda değil. Topuklu ayakkabının üzerimize yapıştırılmasından çok rahatsızım. Efe de genelde erkekler için kullanılıyor. Erkek gibi bir kadın yani topuklu efe.

Bir insana kadın başkan denebilmesi için onun kadın hareketinden gelmesi gerekir. Kadın bakış açısı var mıdır? Bunlar da sorgulanmalı. Cinsiyeti kadın diye kadın başkan şeklinde anılmasına karşıyım. Kadınların siyasal yaşama katılmaları çok önemli. Ancak son zamanlarda eril özellikler göstererek, eril sözleri kullanarak erkekleşmiş gibi davranan kadınların sayısı artmaya başladı. Özlem Çerçioğlu da bu tiplerden. Cumhurbaşkanının himayesinde olmayı kabul ediyor belediye çalışmalarında. Özgür bir kadın himaye altında olmayı kabul edebilir mi? Halkın seçtiği meclis üyelerine yüzünü dönüp geçtiği partinin millet vekillerinden medet umar mı belediye makamında?

Ne bekliyoruz ki? Özlem Çerçioğlu, Amerika'dan gelmiş, kayın pederinin hatırı sayılır bir nüfuzunun olmasından dolayı partide önem kazanmış bir şahsiyet. Son dönemki belediye başkan

adaylığını da Kemal Kılıçtaroglu istiyor. Onu kırmamak için Çerçioğlu'nu aday yapıyorlar. Sadece Çerçioğlu değil, kim olursa olsun, bir insanın zengin, ünlü, partinin ileri gelenleri tarafından önerilmesi gibi faktörler adaylık için önemli olmamalı. Çalışkan olması da yeterli değil. Çok iş yapabilir. Hele reklam yaparak öne çıkma yeteneği varsa albenisi yüksek olan bir profil haline gelebilir. Değerlerine bağlı olmak, onurlu davranışlar sergilemek, dürüstlük, vefalı olmak, baskılar karşısında direnme gücünün olması, ait olduğu partide uzun zaman özverili hizmetler vermesi çok çok önemli. Bu kriterlerin olup olmadığını ancak yaşayarak anlayabiliriz. Ama partide ileri gelen birini kırmamak böyle bir görev için kriter olmamalı.

Belediye başkanlığı, özel kalem müdürlüğü gibi önemli görevlerde olan insanlar, öğrenciler, anne babalar tehdit altında. Hapishanede yatanlar çocuklarını görememekle tehdit ediliyorlar. Hücrede yatmak, çocuklarından uzak kalmak hiç kolay bir süreç değil. Hele belli bir kanıt yokken suçlanmak, iftira atılması çok çok zor. Peki bu zorluklara göğüs geren insanlar durumlarından çok mu hoşnutlar? Özlem hanım 6 metre karelik bir yerde yatamazmış. Medya A.Ş. eski Genel Müdürü Dr. Elif İpek Atayman 5 gün kuru betonda yatmaktan çok mu zevk aldı? Seyhan Belediye Başkanı Oya Tekin çocuklarından ayrı kaldığı için çok mu mutlu?

Bir göreve gelip sorumluluk almışsak, yeri geldiğinde bedel de ödemek zorunda kalabiliriz. Sıkışınca korkup kaçmak, halkın onuruyla oynamak hiç yakışmadı Özlem Çerçioğlu'na. "Bunun kadın başkan olmakla bir ilgisi yok" sözlerini henüz duymadım ama itibar etmemek gerekir bu sözlerle. Çünkü yıllardır "Kadın başkanımız" diyorsak, eleştirmemiz gerektiğinde, bunun kadın başkana yakışmadığını da rahatlıkla söylemeliyiz. Böyle bakmazsak, kadın cinsiyetini politikaya alet etmiş oluruz.

İhanet edenler hiçbir zaman unutulmazlar. Bunun ne özrü vardır ne de özeleştirisi. Yıllar sonra kendini aklamak istese bile bunlara itibar edilmemeli. İhanetin mücadelede yeri yoktur.

Şimdi bir kez daha duy Özlem Çerçioğlu. Direnen kadınların birkaçını sayacağım. Günlerce kuru betonda yatarak mücadele ettiğin için önünde saygıyla eğiliyoruz sevgili Elif İpek Atayman.

Üç çocuğunla bu tehditlere boyun eğmediğin için önünde saygıyla eğiliyoruz sevgili Seyhan Belediye Başkanı Oya Tekin.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Özel Kalem Müdürü Kadriye Kasapoğlu, hapishanede direndiğin için önünde saygıyla eğiliyoruz.

Yıllardır zeytin ekilen alanlara göz dikenlere karşı verdiğiniz mücadele önünde saygıyla eğiliyoruz ikisköy'lüleri temsil eden Necla Işık.

Çocuklarını arayan Cumartesi Anneleri, hiçbir gelişme olmaksızın mücadeleyi elinizden bırakmadığınız için önünüzde saygıyla eğiliyoruz.

Adını saymakla bitiremeyeceğim kadınlar, adlarını yazamadığım mücadeleciler kadınlardan özür dileyerek hepinizin önünde saygıyla eğiliyoruz. Sizlersiniz bizim asıl kadın temsilcilerimiz.

Adın tarihin yüz karası ihanet sayfasında yer aldı Çerçioğlu. Bu yaptığınla kadınlar için verdiğin hizmetlerin hiçbir önemi kalmadı. Çünkü sen haksız yere tutuklanan öğrencilerin, İstanbul Sözleşmesinden çıkıldığı ve 6284 sayılı kadına şiddet yasasına göz diktikleri için öldürülen kadınların geleceğini çaldın. Fiziken lüks bir ortamda yaşayabilirsin ama haksızlığa uğrayan kadınlar hep ruhunda gezinecekler. Tarih senin gibilerden hep hesap soracak. Adın yaptığın işlerle değil, halkın oylarını satmalarınla, çalmalarınla anılacak.

Tarihin tertemiz sayfalarında direngen kadınların artması dileğiyle, selam olsun baskılar, tehditler ve iftiralar karşısında direnen tüm insanlara.

25 Ağustos 2025

KADININ GÜNCEİ AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Değerli dergi takipçilerimiz, biz yine sizlerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu defa güzel haberlerimiz de var sizlere. Ne yazık ki ihlal edilmeye, elimizden alınmaya çalışılan haklarımız da yine haberlerimizin ana gündeminde yer alıyor. Önce başlıklar:

Kadınların giyim özgürlüğünü hedef alan Diyanet, bu kez miras hakkına göz dikti:

Manş Denizi'ni geçen yedinci Türk kadın

Akbank, Kadınlara Özel Ayrıcalıklı Bankacılık Platformunu Tanıttı

İBB'den işitme engelliler için görüntülü çağrı merkezi

Otizmlı öğrencinin eğitim hakkı ihlal edildi: TİHEK'ten emsal karar

Acılı anneler infaz yasasının değişmesi için bir araya geldi

İBB soruşturmasında tutuklanan İpek Elif Atayman'dan AYM'ye başvuru

Teknoloji dünyasını korkutan kadın... Zuckerberg ekibine katılsın diye 1 milyar dolar teklif etti, o reddetti

Kadınların giyim özgürlüğünü hedef alan Diyanet, bu kez miras hakkına göz dikti:

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından 81 kentteki camilerde okutulmak üzere hazırlanan cuma hutbesinde, Türk Medeni Kanun'u ve kadınların eşit miras hakkı hedef alındı. "Kul hakkı ateşten gömlektir" başlıklı hutbede, miras hukukuyla ilgili olarak kız çocuklarının yasada belirlenen haklarına karşı "Allah'ın takdir ettiği hakka razı olması" istendi.

Diyanet'in işaret ettiği şeri miras hukukuna göre ölen kişinin kızı tek çocuk ise mirasın yarısını alıyor, erkek kardeşi varsa kardeşin aldığı payın yarısını alıyor. Birden fazla kız çocuğu olup erkek kardeş bulunmadığında ise mirasın üçte ikisi aralarında paylaşılıyor.

Hutbede, "Karşılıklı rıza olmadan yüce rabbimizin koyduğu miras ölçüsünü değiştirmek ilahi adalete aykırı. Dolayısıyla kişinin kız çocuklarını mirastan mahrum bırakması, kız çocuklarının da Allah'ın takdir ettiği hakka razı olmaması kul hakkıdır. Arazi sınırlarını ihlal ederek başkasının mülkünü gasp etmek, asılsız gerekçelerle insanların mallarına el koymak, yalan beyanlarla insanları mağdur etmek ateşten gömlek giymektir" ifadeleri yer aldı. Hutbeye, kadın dernekleri tepki gösterdi. Cumhuriyet'e konuşan 29 Ekim Kadınları Derneği Başkanı avukat Şenal Sarıhan, 2002 yılında Medeni Yasa'da değişiklikler yapıldığını anımsatarak "Daha demokratik,

daha eşitlikçi insan haklarına dayalı bir hukuk inşası sağlandı. Hâlâ taleplerimiz var. Böyleyken yeniden şeri hukuku inşa edecek düzenlemeleri vaaz etmek bugünkü hukuk sistemine karşı gelmektir. Kabul edilemez” diye konuştu. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü de “Diyanet’in görevi dini değerleri kullanarak kadınların kazanılmış medeni haklarını hedef almak değildir. Bu nedenle herkes işine baksın. Görev sorumluluğunun dışına çıkmak yerine görevini yapsın. Ülkemizde her gün kadınlar öldürülüyor, çocuklar çoklu cinsel saldırılara uğruyor. Eşitsizlik, adaletsizlik, ilkesizlik, liyakatsizlik konularında ses yükseltmeyen Diyanet sadece kadınlar üzerinden toplumu terbiye etmeye çalışıyor. Bu çelişki, sadece toplumsal vicdana değil, hukukun üstünlüğü ilkesine de aykırı. Unutulmasın, ilahi adalet, kul hakkını korumakla başlar. Kul hakkı ise önce yaşam hakkıdır. Kadınların kazanılmış haklarına dokunarak korku salacağını düşünenleri bir kez daha muhatap almayacağız” dedi. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, “Miras hakkındaki eşitlik, yalnızca hukukun konusu değil, kadınların ekonomik özgürlüğü, yaşamın her alanında eşit temsili ve güçlenmesi için vazgeçilmezdir. Bu haklar ne fetvalarla ne de toplumsal baskıyla gasp edilebilir. Eşit bir yaşam için mücadelemizden vazgeçmeyeceğiz” paylaşımında bulundu. Eşitlik İçin Kadın Platformu (EŞİK) ise “Miras dahil, hiçbir anayasal ve yasal hakkımızdan vazgeçmeyeceğiz” paylaşımı yaptı. Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği, Diyanet İşleri Başkanlığı hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı. Dernek, "Laik hukuk düzeninde hiçbir kurum, dini referanslarla kazanılmış haklarımızı daraltmaya girişemez. Bu, anayasa ve yasa ihlalidir" dedi. CHP Genel Başkan Yardımcısı Aylin Nazlıaka sosyal medya üzerinden, "Bu hutbe, iki erkeğe bir kadın payı anlayışını meşrulaştırarak hem Medeni Kanun’a hem de eşitlik ilkesine aykırıdır. Kadınların eşit pay talep etmesi haksızlık değil, yasal bir haktır" dedi.

Manş Denizi'ni geçen yedinci Türk kadın

Melisa Uluarslan, dünyanın en zorlu parkurlarından biri olarak kabul edilen Manş Denizi’ni yüzerek geçti.

Çanakkaleli ultra maraton yüzücüsü ve yüzme antrenörü Uluarslan, toplam 72 kilometrelik parkuru 16 saat 49 dakikada tamamladı. Uluarslan, başarısına ilişkin yaptığı açıklamada, “Manş Denizi'ni geçen yedinci Türk kadın sporcu oldum. Türk kadınının adını dünya sahnesine taşımak büyük gurur” dedi.

Akbank, Kadınlara Özel Ayrıcalıklı Bankacılık Platformunu Tanıttı

Akbank, kadın müşterilerinin finansal yaşamını kolaylaştırmak ve onlara özel ayrıcalıklar sunmak amacıyla Akbank’lı Kadınlar Platformunu hayata geçirdi. Platform, maaş taşıma avantajlarından finansal ödüllere, sağlık hizmet paketlerinden dijital eğitimlerdeki indirimlere kadar geniş bir ayrıcalık seti sunuyor.

Akbank Bireysel Bankacılık ve Dijital Pazarlama Bölüm Başkanı Emre Çift, platformun kadınlara yönelik bankacılık hizmetlerinin yanı sıra sosyal fayda inisiyatifleri ve yaşamın farklı alanlarındaki ayrıcalıkları bir arada sunduğunu belirterek, “AK banklı Kadınlar Platformu ile kadınların hayatlarına değer katmaktan ve bu yolculukta geliştirdiğimiz çözümlerle yanlarında olmaktan mutluluk duyuyoruz” dedi.

Platform kapsamında düzenli gelirlerini Akbank’a taşıyan kadınlar, “Kazanan Ak banklı Kadınlar” kampanyası ile ayda 1.000 TL, yılda 12.000 TL’ye varan chip-para kazanabiliyor. Ücretsiz mamografi, diyetisyen ve psikolog hizmetleri gibi sağlık ayrıcalıklarının yanı sıra kozmetik, sağlık ve güzellik sektörlerinde de özel fırsatlar sunuluyor.

Çocuk sahibi kadınlar için geliştirilen “Ak banklı Kadınlar Kazandıran Harçlık” uygulaması ise, çocuklarının hesaplarına düzenli harçlık yatan annelere chip-para kazandırıyor.

Akbanklı tüm kadınlar, platforma Akbank Mobil uygulaması üzerinden Senin İçin menüsünde yer alan Kampanyalar ve Fırsatlar alanından kolayca ulaşabiliyor.

İBB’den işitme engelliler için görüntülü çağrı merkezi

İBB, herkes için erişilebilir İstanbul hedefiyle önemli bir hizmeti devreye aldı. İBB Basın Yayın Halkla İlişkiler, Sosyal Hizmetler ve Bilgi İşlem Daire Başkanlıkları, İSTTELKOM AŞ ve İstanbul Senin iş birliğiyle gerçekleştirilen proje ile Türk işaret dili bilen, işitme ve konuşma engelli bireyler için görüntülü çağrı hizmeti “Erişilebilir İstanbul” hayata geçti. Bu hizmet ile işitme ve konuşma engeli olan kullanıcılar, İBB 153 Çözüm Merkezi üzerinden Türk işaret dili bilen personel ile görüntülü görüşme yaparak talep, öneri ve şikayetlerini iletebilecek, sorularına çözüm bulabilecek. İşaret dili destekli çağrı merkezi hizmeti, Türk işaret dili bilen sağır, işitme ve konuşma engelli bireylerin günlük yaşamlarında ihtiyaç duydukları İBB hizmetlerine erişimini kolaylaştırmayı ve toplumsal eşitliği güçlendirmeyi hedefliyor. Ayrıca, teknolojiyi sosyal faydaya dönüştürerek akıllı şehir vizyonuna katkı sağlıyor. Hizmetten faydalanmak isteyenlerin, İstanbul genelinde 23 şubesi bulunan ÖZGEM’e (Özel Gereksinimli Bireyler Eğitim Merkezi) yüzde 40 ve üzeri engel raporu ile başvurması gerekiyor. Kayıt işlemi tamamlandıktan sonra İstanbul Senin mobil uygulaması üzerinden Çözüm Merkezi hizmetinden yararlanabilecek.

Otizmlı öğrencinin eğitim hakkı ihlal edildi: TİHEK’ten emsal karar

Otizm spektrum bozukluğu tanısı bulunan Ozan Barış, uzun yıllar boyunca eğitim sistemine dahil edilmedi. Annesi İstanbul Otizm Gönüllüleri Derneği Kurucu Üyesi ve Avukat Sedef Erken’in hukuk mücadelesiyle birlikte, Türkiye’de ilk kez bir kamu kurumu “makul düzenleme yapmamak” suretiyle ayrımcılık yaptığı gerekçesiyle cezalandırıldı.

TİHEK'in kararında, öğrencinin kayıtlı görüldüğü okullarda fiilen eğitim alamadığı, oturduğu bölgedeki uygun okulda açılan özel eğitim sınıfının kapatılması nedeniyle sistem dışına itildiği belirtildi. Sürecin sürüncemede bırakılması, kamu otoritelerinin anayasal yükümlülüklerini yerine getirmemesiyle birlikte "ayrımcılık" olarak tanımlandı. TİHEK'in kararında şu ifadelere yer verildi:

"Otizmli öğrenci, kamu idaresinin pasifliği nedeniyle bir yılı aşkın süre eğitim hakkından mahrum kalmıştır. Bu süreçte eğitim hakkının gerektirdiği hız ve hassasiyetle hareket edilmemesi, eşitlik ilkesine aykırıdır."

Kararda ayrıca, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün makul düzenleme yükümlülüğünü yerine getirmediği ve öğrencinin fiilen eğitime ulaşamamasının açık bir ayrımcılık oluşturduğu vurgulandı. Anne Erken kararı şöyle değerlendirdi:

"Bu karar sadece oğlum için değil, eğitim sisteminin dışında bırakılan ya da hakkı olan eğitimi alamayan binlerce engelli çocuk için önemli. Artık kimse 'okulumuz proje okulu, özel eğitim sınıfı açmayız' diyemeyecek."

Acılı anneler infaz yasasının değişmesi için bir araya geldi

Oğlu Ahmet Minguzzi'yi bıçaklı saldırıda kaybeden Yasemin Minguzzi, adalet talebiyle başlattığı eylemini sürdürürken, benzer acıyı yaşayan Zuhal Akman da ona katıldı. İki anne, çocuklarının katillerinin hak ettikleri cezayı alması için infaz yasasının yeniden düzenlenmesini istiyor.

Vatandaşlar da ailelerin feryadına kayıtsız kalmayarak destek verdi. Adalet taleplerini yükselten aileler, benzer acıların yaşanmaması için yasal düzenleme çağrısında bulundu.

İBB soruşturmasında tutuklanan İpek Elif Atayman'dan AYM'ye başvuru

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) dönük soruşturma kapsamında 19 Mart 2025'te gözaltına alındıktan sonra tutuklanan Medya A.Ş. eski Genel Müdürü Dr. İpek Elif Atayman, Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) bireysel başvuruda bulundu.

Atayman'ın avukatları Faik Eren Kaptan ve Mehmet Ümit Erdem aracılığıyla yapılan başvuruda, Anayasa'nın 19., 36., 38. ve 141. maddeleri ile Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5., 11. Ve 18. maddelerinin ihlal edildiğine dikkat çekildi.

Başvuruda, Atayman'ın, Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkı, Masumiyet Karinesi, Adil Yargılanma ve Savunma Hakkı, Hak Arama Hürriyeti, Bilgiye Erişim ve Gerekçeli Karar Hakkı ile Keyfi Tutuklama Yasağının çok yönlü biçimde ihlal edildiği belirtildi.

Başvuruda, Atayman'a yöneltilen "örgüt üyeliği" iddiası dahil "şüphe" üzerine sürdürülen tutuklulukta, kararın somut deliller yerine yalnızca katalog suç kapsamında otomatik olarak

verildiği; olayın özelliklerine göre kişiselleştirilmediği ve ölçülülük ile zorunluluk ilkeleri gözetilmeden alındığı vurgulandı.

Soruşturma dosyasının içeriğinin yargılama öncesinde medyaya sızdırılması ya da sızdıranlar hakkında işlem yapılmaması sonucunda da kamuoyunda Atayman hakkında 'suçlu' algısı oluşturulmaya çalışıldığı ve henüz iddianamenin dahi bulunmadığı bir aşamada masumiyet karinesinin zedelendiği ifade edildi.

Teknoloji dünyasını korkutan kadın... Zuckerberg ekibine katılsın diye 1 milyar dolar teklif etti, o reddetti

OpenAI'nin eski teknoloji direktörü, Meta'nın dudak uçuklatan teklifini ekibiyle birlikte reddederek teknoloji dünyasının manşetlerine oturdu.

Wired dergisinde yayınlanan habere göre Meta, yapay zekâ alanındaki "Süper Zekâ Laboratuvarı" projesi için agresif bir işe alım stratejisi izliyor.

Mark Zuckerberg'in şirketi bu kapsamda, Mira Murati'nin yeni kurduğu Thinking Machines Lab girişiminin çalışanlarına, projeye katılmaları için 200 milyon dolardan 1 milyar dolara varan devasa tekliflerde bulundu.

Ancak teknoloji dünyasını şaşırtan gelişme, Murati'nin ekibinin bu astronomik teklifi topluca geri çevirmesi oldu.

Mira Murati'nin adı bazıları için OpenAI'de Sam Altman sonrası yaşanan krizde yalnızca birkaç günlüğüne üstlendiği geçici CEO'luk göreviyle hatırlansa da kariyeri yapay zekanın temellerine dayanıyor. 1988'de Arnavutluk'ta doğan ve ABD'de parlak bir eğitim hayatı geçiren Murati, kariyerine Zodiac Aerospace'de başladı.

Ardından Tesla'da Model X projesinde önemli görevler üstlendi. 2018'de OpenAI'ye katılarak şirketin teknoloji direktörlüğüne (CTO) kadar yükseldi. Bu süreçte, özellikle ChatGPT'nin geliştirilmesi ve geniş kitlelere ulaştırılmasında Sam Altman ile birlikte kilit bir rol oynadı. Ancak onu benzerlerinden ayıran en önemli özelliği, yapay zekanın etik ve sorumluluk çerçevesinde geliştirilmesi gerektiğine dair net vizyonu oldu.

Murati, etik yapay zekâ vizyonunu hayata geçirmek için bu yılın şubat ayında OpenAI'den ayrılarak kendi girişimi Thinking Machines Lab'ı kurdu. Herkesin erişebileceği, sorumlu bir yapay zekâ geliştirmeyi hedefleyen şirket, henüz piyasaya somut bir ürün sunmamış olmasına rağmen teknoloji ve yatırım dünyasında büyük yankı uyandırdı.

Girişim, yakın zamanda yapılan bir yatırım turunda 2 milyar dolar fon toplayarak 12 milyar dolarlık etkileyici bir değerlemeye ulaştı. Bu başarı, Mira Murati'nin projesinin ne denli potansiyel taşıdığını ve ekibinin neden Meta'nın milyar dolarlık teklifi yerine onun liderliğinde kalmayı tercih ettiğini açıklar nitelikte.

Gelecek sayımızda kadın haklarına, mücadelesine dair hangi gelişmeler olursa yine yer alacak bu satırlarda. Umutla kalın.

21.08.2025

KUZULAMA ZAMANIYDI

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Yükleri çok ağırdı; birkaç yaprak bulabilmenin kaygısıyla ağır aksak çevrede dolanıyor, bir parça da olsa açlıklarını yatıştırmaya çalışıyorlardı. Gebeydiler ve diğerleri kadar şanslı değillerdi. Oysa, ötekiler ağaçlara tırmanarak patlayıncaya dek karınlarını doyuruyorlar, bu da yetmez gibi iki gebe keçinin rızıklarına da ortak oluyorlardı.

Arkadaşımın isteği üzerine bu ormanlık alana gelmiş, bir süre sonra da onları görmüştük. Gerilmiş karınlarıyla ortalıkta dolaşırken bu acınası durumları ilgimizi çekmiş, onlarla ilgilenmeye karar vermiştik. Ağaçlarda yapraklar kopararak önce ellerimizle besledik. Ancak bu besleme şekli açlıklarını gidermeye yetmeyince biz de ağaçların dallarını eğerek yapraklara erişmelerini sağladık. Sevgiyle sokuldular bize. Biz de okşayıp sevdik onları. Az sonra yeni bir sevgi yumağı daha katıldı bu cümbüşe. Kısa bacaklı, küçük siyah bir köpekti bu. Bir anda ayaklarımızın dibinde bitivermişti bu güzel yaratık. Epey bir zaman yanımızdan ayrılmadan nereye gittiysek geldi bizimle. Öyle ki küçük piknik molamızda bile yanımızda kalarak yiyeceklerimize ortak oldu. Sıra ot toplamaya gelince onun yanımızda olmadığını fark ettik. Bu ot toplama işi de ayrı bir zevkti. Adeta yeşil bir denizde gibiydim. Suyun içine dalar gibi, yeşil otlara gömülerek o sarmalanışın tadını çıkarmaya çalışıyordum. Bu arada ellerimi ta diplere sokarak arkadaşımın tarif ettiği şekilde otları toplamaya da devam ediyordum. Müthiş bir gündü. Arapsaçı çoğunlukla olmak üzere farklı otlar topladık. Bunların arasında, ebegümeci, labada ve damar otu da vardı.

Arkadaşım da benim gibi bitkilere ve hayvanlara ayrı bir ilgi duyuyordu. Köpekler ve kediler bu yaratıkların başında geliyordu.

Arkadaşımda kaldığım bir gün, hayvanlara düşkünlüğüne yakından tanık olmuştum. O gün birlikte deniz kıyısına gidecek, su soğuk değilse denize de girecektik. Ancak evden çıkmadan önce, arkadaşım dışarıda beklemekte olan kedi ve köpeklerin yemeklerini hazırlamış, kapının önüne çıkar çıkmaz bu sevgi yumaklarıyla burun buruna gelince de onları bir güzel doyurmuştu. Öyle ki yiyeceklerin tozu bile kalmamıştı. Karnını doyuran kediler ortadan kaybolmasına karşın, köpekler yürüyüşümüzde bize eşlik etmişlerdi. Tamı tamına sekiz taneydiler.biz yürüdükçe onlar da yürüyor, biz durunca onlar da duruyordu. Bu halleriyle adeta bir tabur askeri andırıyorlardı. Kıyıdan köşeden

ıkan düşman askerlerine bizim tabur anında müdahale ediyor, yanımıza yaklaşmalarına izin vermiyorlardı.

Yolumuzun üzerinde dut ağaçları da vardı. Zaman zaman durup dutlardan atıştırıyor, sonra da yolumuza devam ediyorduk. Ağaç ve ev aralarından geçerek sonunda tam kadro olarak deniz kıyısına vardık. Tabi ki bizimkiler de hemen yanı başımıza kurulmuştu. Alışmış olduklarından arkadaşımın yanına sırayla uğrayarak ilk işleri kenelerini temizletmek oldu. Arkadaşım sabırla, hiç acele etmeden onları temizledi. Temizlenen köpekler daha sonra benim yanıma gelerek sevilmek istediklerini anlatan davranışlarda bulundular. Kafalarını kolumun altına sokuyor, ellerimi yalıyorlardı. tabi ki ben de onların bu sevgisini karşılıksız bırakmadım.

Su bana göre biraz soğuk olduğundan denize girmedim. Arkadaşım gidince köpeklerle kıyıda bekledim. bir kez köpek tarafından ısırılıp dört kez iğne yememe karşın, hala köpeklerden korkmuyor, onlarla iletişimimi çok iyi bir şekilde sürdürüyordum.

Arkadaşım aynı zamanda bir biyoenerji uzmanıydı. Asıl mesleği iç mimarlık olduğu halde, bir süre bu işi yaptıktan sonra mimarlık ofisini kapatmış, biyoenerji ilgisini çekince de yeniden bir ofis açmış, kendi deyimiyle, danışanlarını buraya kabul etmişti.

Kıyısından, köşesinden ben de biyoenerjiyle ilgileniyordum ama arkadaşım kadar inandığım söylenemezdi. Gerçi iyileşmelere ilişkin birtakım örneklere tanık olmuştum; ancak yine de şüphelerim yok değildi. Yakın evremden iki kişinin biyoenerjiyle iyileştiğini görmüştüm. Biri İzmir'den, diğeriyse İstanbul'dan olmak üzere iki kanserli hastanın iyileşmesine kesin tanık olmuştum. Hatta İzmir'deki hastanın iyileşmesi, hastanedeki doktor tarafından da doğrulanmıştı.

Halen arkadaşım, danışanlarına daha yararlı olabilmek için kendini geliştirmeye devam ediyor. Alanıyla ilgili durmadan kitaplar okuyor, çeşitli şehirlerde verilen eğitimlere katılıyor. Diğer yandansa bitkilerden şıfalı ilaçlar yapıyor.

Çiftleşme zamanı, kuzulama zamanı derken yazın gelişiyle ortalık sıcaaktan kavrulurken doğaldır ki otlar da kuruyordu. Sadece otlar kurumakla kalabilseydi keşke. Yandılar, belki de yakıldılar. Bu yıl da yurdunuzun birçok yerinde ormanlar yanıp kül oldu. şimdi düşünüyorum da o yangınlar, arkadaşımın beslemeye çalıştığımız o güzel yaratıkların yerine yurduna da uğramış, onlara da zarar vermiş miydi acaba?

Tam da bu yazımı gözden geçirirken, yeni bir haberle sarsılıyorum. Eskişehir'de çıkan orman yangınında, on kurtarma görevlisinin yaşamını yitirdiğini üzüntüyle ğreniyorum. Yangına müdahale etmek isteyen bu görevlilerin yeterli eğitime ve araca gerece sahip olmadıkları belirtiliyordu. Bu haberle bir kez daha canımız yandı. Hangi birine dayanmalı? Yok olan onca yeşile, hayvanlara mı, yoksa onları kurtarma pahasına kendilerini yakanlara mı?

Gün geçmiyor ki kötü bir haber duymayalım. Öyle bir duruma geldik ki yurdumuzda yaşamaktan nefret eder olduk. Bunların ardından bursa, İzmir Bornova gibi yeni yangın haberleri geldi. Bursa'daki bir köylü yurttaşın acı ifadesi, yüreklerimizi bir kez daha dağladı. Onca hayvan, çılgınlıklarıyla, haykırıışlarıyla gecenin karanlığını yırtarak bir bir can vermişlerdi. Yine de elden geldiğince ilk müdahaleyi köylüler gerçekleştirmişti. Tam da bunları söylerken 'Orman Köylüleri' konusuna değinmeden geçemeyeceğim.

Geçmişte orman köylüleri ve ormanların korunması arasında çok yakın bir ilişki vardı. Günümüzdeki teknolojik olanaklara sahip olunmadığı zamanlarda orman köylüleri adeta ormanların bekçiliğini yaparlardı. Bu sistemin temel dinamikleri şunlardı:

Yangın gözetleme ve müdahale: Orman köylüleri genellikle ormanlık alanların içine veya bitişğine kuruluydu. Köylüler ormanlarda en ufak bir dumanı veya yangın belirtisini hemen fark eder ve genellikle kendi olanaklarıyla komünal bir şekilde ilk müdahaleyi yaparlardı. Bu hızlı reaksiyon küçük yangınların büyümeden kontrol altına alınmasını sağlardı.

Bilgi birikimi ve yerel uzmanlık: Nesiller boyu ormanla iç içe yaşayan köylüler, ormanın coğrafyasını, bitki örtüsünü, rüzgâr yönlerini ve su kaynaklarını çok iyi bilirdiler. Bu yerel bilgi, yangınla mücadelede ve orman kaynaklarının sürdürülebilir kullanımında kritik öneme sahipti.

Orman ürünlerinden faydalanma ve sorumluluk: Köylüler ormandan odun, ot, mantar gibi ürünleri toplama hakkına sahipti. Bu durum, onların ormanı kendi geçim kaynaklarının bir parçası olarak görmelerine ve ona sahip çıkmalarına neden oluyordu.

Kültürel bağ ve duyarlılık: Orman, birçok orman köyü için sadece bir geçim kaynağı değildi. Aynı zamanda kültürel ve sosyal yaşamlarının da önemli bir parçasıydı. Bu derin bağ, ormana karşı yüksek bir duyarlılık ve koruma bilinci yaratıyordu.

Günümüzle karşılaştırma: Bugün yangınla mücadele, modern teknoloji

Hava araçları, uydu takibi ve benzerleri, organize ekiplerle yürütülüyor olsa da geçmişteki orman köylülerinin doğrudan katılımı ve yerel bilgi birikimi, yangınların daha nadir ve daha az yıkıcı olmasında önemli Bir faktördü. O dönemde yangınlar, bugün olduğu gibi çok olmazdı.

Gelişen teknolojiye karşın, yerel halkın orman koruma süreçlerine dahil edilmesinin önemi hala tartışılan bir konudur. Bir sonraki kuzulama zamanında ülkece köylümüzle, kentlimizle, çiftçimizle, işçimizle, her türlü sorunlarımızdan arınmış olarak buluşmak dileğiyle; umutla kalın.

HAK MI HUKUK MU LÜTUF MU

Kadının Miras Hakkının Tarihsel Dönüşümü ve Günümüzdeki Tehditler

YAZAN: Avukat Turhan İÇLİ

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, 15 Ağustos 2025 günü, o ünlü hutbelerinden birini daha okudu. İslam'ın miras uygulamasının yani erkeğin miras hakkından kadının iki katı olarak yararlanmasının adaletle daha uygun olduğunu söyledi. Böylece, dolaylı yoldan Türk Medeni Kanununun kadın ve erkek için eşit miras hakkına ilişkin düzenlemelerini eleştirerek bunun kul hakkına girmek anlamına geldiğini belirtti. Bu hutbe, kadın-erkek eşitliğine karşı saldırının yeni bir aşamaya sıçratılmak istendiğini göstermesi bakımından son derece önemlidir. Zira miras hakkı, kadın-erkek eşitliğinin temel ölçütlerinden biridir. Kadının mirastan yararlanma biçimi ve oranı, onun ne denli özgürleşmiş olduğunun fotoğrafını sunar bize. Bu nedenle bazı ilerici partiler ve kadın örgütleri, haklı olarak bu saldırıya tepki gösterdiler. Ben bu yazımda miras hakkının ortaya çıkışının tarihsel koşullarını ve kadın-erkek eşitliği ile miras hakkı arasındaki güçlü ilişkiye dikkat çekmeye çalışacağım.

Tarih boyunca kadın ve erkeğin toplumsal konumu farklı kültürlerde ve dönemlerde değişim göstermiştir. Sosyolojik ve antropolojik araştırmalara göre ata-erkil topluluklara kadar toplum kadın odaklı bir örgütlenme içerisindeydi. Zira erkeğin egemenliğine dayalı aile kurumu henüz tarih sahnesine çıkmamıştı. Cinsel yaşam, katı kurallara bağlanmamıştı. Bir erkek birden fazla kadınla ilişki kurabildiği gibi, bir kadın da birden fazla erkekle cinsel birliktelik yaşayabiliyordu. Bir çeşit gurup seksü yürürlükteydi. Dünyaya gelen çocukların babaları bilinemese bile anneleri kesin olarak bilindiğinden soy anne üzerinden sürüyordu. Kadının doğurganlığı da soyun devamının güvencesi olarak ona özel bir statü kazandırıyor. Elde edilen geçim kaynakları ortak olduğundan yani henüz özel mülkiyet sistemine geçilmediğinden miras hakkından da söz edemiyoruz.

Tarihin belirli bir evresinde doğurganlık özelliği kadının başına belalar açmaya başladı. Onu erkek karşısında zayıf düşürdü. Zira, cinsel iş bölümü gereği kadın çocuk doğuruyor; bir dönem ona bakıyor; evde kaldığı için bir kez yakıldıktan sonra söndürülmemesi gereken ocağı tıttırüyordu. Bugün kullanılan “baba ocağı” deyiimi, belki de o gün “ana ocağı” olarak kullanılıyordu.

Erkekler ise avcılık döneminde avlanmak, çobanlık döneminde ise, sürüleri otlatmak için uzak mesafelere gitmek zorundaydılar. Toplumsal zenginliği artıran sürü ekonomisi, yavaş yavaş, sürüleri elinde bulunduran erkeğin kontrolüne geçmeye başladı. Erkek, giderek sürülerin mülkiyetine el koydu. Böylece doğan özel mülkiyet sistemi tarım döneminde iyiden iyiye güçlenip yerleşti. Buna paralel olarak ana-erkil toplumun yerine ata-erkil toplum egemen hale geldi. Kadın ikinci cins durumuna itildi. Giderek dişi köle haline getirildi. Bir yandan çok karıllık güç kazanırken erkeğin merkezinde olduğu aile kurumu oluştu. Erkeğin mülkü haline gelen maddi varlıkların, erkek çocuklara miras olarak devredilmesi sürecine girildi

Elbette bu süreç öyle yağdan kıl çeker gibi kolaylıkla gerçekleşmedi. Amazon efsanelerinde olduğu gibi, kadın cinsimiz erkek egemenliğine hemen boyun eğmedi. Binlerce yıl direndi ve erkeklere kök söktürdü. Günümüzde bile ana-erkil topluluklara rastlamak mümkündür. Bugün Çin'deki Mosuo toplumu, Hindistan'daki Khasi halkı ve Afrika'daki Akan toplumu gibi örnekler, anaerkil veya kadınların güçlü olduğu toplumsal yapıların kalıntıları oluşturuyor. Mosuo'larda mülkiyet anne tarafından geçerken, Khasi'lerde en küçük kız çocuk mirasçı olur. Akan toplumunda da benzer şekilde soy ve miras anneden geçer.

Eski Yunan ve Roma İmparatorluğu'nda kadınlar yurttaş sayılmaz, miras ve mülkiyet haklarından büyük ölçüde mahrum bırakılırdı. Bu toplumlarda kadınlar, erkek vesayeti altında yaşar ve toplumsal yaşamda ikincil roller üstlenirdi.

İslam'ın gelişiyle birlikte kadının miras hakkı tanınmış, ancak bu hak erkeğin yarısı oranında belirlenmiştir. Bu durum, kadınların bazı toplumsal ve ekonomik haklar kazanmasını sağlasa da tam eşitliği getirmemiştir.

Orta Asya'daki eski Türk devletlerinde kadınlar daha g¼çlü ve eşit roller üstlenebilmiş, aile ve toplum içinde söz sahibi olabilmiişlerdir.

Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanıyla ve Medeni Kanun'un kabulüyle kadınlar miras ve medeni haklar konusunda erkeklerle eşit hale geldi. Bu, kadınların toplumsal statüsünde önemli bir dönüm noktası oldu. Üstelik 1930 ve 1934 yıllarında Anayasada yapılan değişikliklerle kadınlar da seçme ve seçilme haklarına kavuştular. 2001 yılında Medeni Kanunda köklü değişiklikler yapılarak kadının durumu daha da güçlendirildi. 2001 yılından önce evli çiftler arasında genellikle mal ayrılığı rejimi geçerliydi. Mal ayrılığı rejiminde her eş kendi adına kayıtlı olan malın sahibi oluyordu. Evlilik süresince elde edilen mallar da kimin üzerinde kayıtlıysa ona ait sayılıyordu. Bu durumda kadınlar evlilik süresince birlikte edinilmiş mallarda eşit hak iddia etmekte zorlanabiliyorlardı. Özellikle kadının geliri yoksa, veya daha azsa evlilik sona erdiğinde ekonomik olarak dezavantajlı duruma düşebiliyordu. 2001'deki değişiklikle birlikte edinilmiş mallara katılma rejimi getirildi. Yeni rejim, evlilik süresince edinilen malların aslında ortak kabul edilmesini sağladı. Yani artık evlilik boyunca elde edinilen mallar kimin adına kayıtlı olursa olsun evlilik sona erdiğinde eşler arasında eşit olarak paylaştırılıyor. Bu, kadının evlilik içinde emeğini ve katkısını ekonomik anlamda da koruyan bir güvence getirmiiş bulunuyor. Sonuç olarak mal ayrılığı rejiminde kadın birçok mal üzerinde hak iddia edemezken edinilmiş mallara katılım rejimiyle birlikte o mallar üzerinde eşit hak sahibi oldular. Bu değişiklik kadınların mali açıdan daha g¼çlü ve eşit konuma gelmesini sağladı.

Medeni Kanundaki 2001 yılı değişikliği, bunlarla kalmadı; yüzyıllardan beri evin reisi olmakla böbürlenen erkek egemen anlayışa ağır bir darbe vurdu. Daha önceki Türk Medeni Kanununda aile reisinin erkek olduğu kabul ediliyordu. Ancak bu değişiklikle birlikte "aile reisi" kavramı kaldırıldı. Artık eşler aile içinde eşit haklara sahip hale geldi yani kadın da erkek de aile ile ilgili kararlarda eşit söz sahibi olabiliyor. Bu da kadın erkek eşitliği açısından önemli bir adım

Bütün bu gelişmeler, gerici çevrelerde derin kaygılara yol açtı. Böyle giderse, Allah korusun! yaşamın tüm alanlarında kadın ile erkek tam eşit bir statüye kavuşabilir; erkeğin bin yıllardan beri süre gelen egemenliği yerle bir olabilirdi. Bu nedenle tarikatların ve cemaatlerin tam desteğini de arkasına alan Ak-Parti hükümetleri, bu uğursuz gidişe (!) son vermek için harekete geçti. Önce kadın-erkek eşitliğinin uluslararası güvencesini oluşturan İstanbul Sözleşmesini, 2021 yılında Anayasaya açıkça aykırı bir biçimde fesih etti. Ardından 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına karşı Şiddetin Önlenmesine dair Kanun tartışmaya açıldı.

İşte Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın 15 Ağustos hutbesi bunları tamamlayan son hamle olarak değerlendirilmelidir. Ali Erbaş, Atatürk Cumhuriyetini tasfiye sürecinin, kadına yeniden boyun eğdirmeksizin tamamlanamayacağının farkında. Bu yüzden Türkiye'nin Orta Çağa iade edilmesi çabasına, kadının miras hakkının kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını tartışmaya açmakla başlıyor.

21 Ağustos 2025

TEHLİKENİN FARKINDA MIYIZ?

YAZAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın son 2 Cuma hutbesi, Türkiye'de kadın hakları ve laik hukuk düzeni açısından önemli tartışmalara yol açtı. Hutbelerde yer alan ifadeler, özellikle kadınların miras hakkı, kıyafet tercihleri ve toplumsal rollerine dair dini yorumlarla gündeme geldi. Bu hutbeler, hem hukukçular hem de kadın hakları savunucuları tarafından eleştirilirken, laiklik ilkesine aykırı olduğu yönünde suç duyuruları da yapıldı. İlk hutbe 01.08.2025 tarihinde cuma günü yayınlandı. Türkiye'nin 81 ilindeki tüm camilerde okutulan cuma hutbesi, kamuoyunda yeni bir tartışmanın fitilini ateşledi. "Hayâ: Allah'ın Emri, Fıtratın Gereği" başlıklı hutbede, kısa ve şeffaf kıyafetlerin giyilmesinin "Allah'ın örtünme emrine aykırı" olduğu, bunun haram kabul edildiği belirtildi. "Moda sektörü ve medya" üzerinden çıplaklığın özendirildiği, bunun da aile kurumuna saldırı anlamına geldiği savunuldu. Hutbede şu ifadeler yer aldı:

"Bazı sinema, dizi film, dijital mecralarda yapılan yayınlar ve reklamlar aracılığıyla normalleştirilmeye çalışılan çıplaklık, cesaret ve özgürlük değil, aile kurumuna yapılan bir saldırdır. Bu, çağdaşlık değil ilkeliktir. Ahlak ve edep ölçülerinin çiğnenmesine sessiz kalan herkes büyük bir vebal altındadır."

Vücut hatlarını belli eden kıyafetlerin "tarz ya da imaj değil, günah" olduğu iddia edilen hutbede, özellikle kamuya açık alanlarda bu şekilde giyinmenin "ahlak kurallarına meydan okumak" olduğu ileri sürüldü. Hutbenin bir diğer bölümünde estetik ameliyatlar, dövme ve sosyal medyada dine aykırı kıyafetlerle yapılan paylaşımlar da eleştirildi. Estetik operasyonlar şeytanın oyunu, dövme ise haram olarak tanımlandı.

Söz konusu hutbeye yönelik çok sayıda tepki gelirken, Feminist yazar Berrin Sönmez, Diyanet'in son hutbesi sonrası 'başını açma' kararı aldı.

Sönmez, başörtüsü takma kararı aldığı anda kendisine "Eğer bir gün bu ülkede başörtüsü zorunlu olursa başımı açarım" sözünü verdiğini ve Diyanet'in son hutbesinin de bu doğrultuda atılan adımların bir işaret fişeği olduğunu belirterek, "Başörtüsü zorunluluğu getirilme ihtimaline karşı tepki vermek için başımı açıyorum." ifadelerini kullandı.

İkinci hutbe 15.08.2025 cuma günü yayınlandı. "Kul hakkı ateşten gömlektir" başlıklı hutbede, miras hukukuyla ilgili olarak kız çocuklarının yasada belirlenen haklarına karşı "Allah'ın takdir ettiği hakka razı olması" istendi.

Diyanet'in işaret ettiği şeri miras hukukuna göre ölen kişinin kızı tek çocuk ise mirasın yarısını alıyor, erkek kardeşi varsa kardeşin aldığı payın yarısını alıyor. Birden fazla kız çocuğu olup erkek kardeş bulunmadığında ise mirasın üçte ikisi aralarında paylaşılıyor.

Hutbede, "Karşılıklı rıza olmadan yüce rabbimizin koyduğu miras ölçüsünü değiştirmek ilahi adalete aykırı. Dolayısıyla kişinin kız çocuklarını mirastan mahrum bırakması, kız çocuklarının da

Allah'ın takdir ettiği hakka razı olmaması kul hakkıdır. Arazi sınırlarını ihlal ederek başkasının mülkünü gasp etmek, asılsız gerekçelerle insanların mallarına el koymak, yalan beyanlarla insanları mağdur etmek ateşten gömlek giymektir” ifadeleri yer aldı. Tabi ki birçok kadın demokratik kitle örgütünden sert tepkiler geldi. Halkevi üyesi Kadınlar ve EŞİK Platformu gibi gruplar, hutbeleri protesto etti. “Kes sesini Diyanet” ve “Mirasta eşitlik hakkımıza göz diken Diyanet'i uyarıyoruz” gibi sloganlarla sosyal medyada ve meydanlarda tepkilerini dile getirdiler. Bu hutbelerle açıkça laik düzenin ayarlarıyla oynama provası yapılmaktadır. Eşit yurttaşlık hakkı dikkate alınmamaktadır. Anayasanın 136. maddesi ihlal edilmektedir. (Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşünuşlerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.) Bu hutbelerle kadınlar, bireysel özgürlükleri ve toplumsal kurallar arasına sıkıştırılmak istenmektedir. Toplumun tepkileri ölçölmekte, yeni açıklamalar için nabız yoklamaları yapılmaktadır.

Hepinizin bildiği gibi bir süre önce de aile hukukuna arabuluculuğu getirmek istediler. Kadınlara yönelik şiddetin, ekonomik eşitsizliklerin ve toplumsal baskının bu kadar yoğun yaşandığı bir ölkede, arabuluculuk kadınları olsa olsa zorla uzlaşmaya süröklemeden başka bir işlev göremez

Düşün kadınların yakasından. Dokunmayın bireysel özgürlöklere. İsteyen başını kapatsın. İsteyen estetik yaptırısn. Herkesin yaşamı, tercihleri kendisine aittir. Zamanında baş örtölü kadınların ihlal edilen hakları için de mücadele verdik. Biz demiyoruz ki herkes açık giyinsin, herkes estetik yaptırısn. Biz de kapitalizmin kadın bedenini teşhir malzemesi olarak kullanmasına karşıyız. Biz diyoruz ki tercihleri kadınlara bırakın. Biz diyoruz ki diyanet, siyaset bu konularla ilgilenmesin. Herkes kendi asli görevini yapsın.

Din ve devlet işlerini ayırmanın ne kadar önemli bir karar olduğuunu son yıllarda uygulanan politikalarla geldiğimiz nokta net olarak gösteriyor. Mustafa Kemal ATATÖRK gerçekten çok büyük bir lider. Kadınlar olarak özellikle şu süreçleri yaşayıp ta değeri bilmemek mümkün olamaz.

Bir konuya daha vurgu yapmadan geçmeyelim. Kadınların yaşam tarzını dilinden düşörmeyenler gençlerin süröklendiği iddia, bahis, bitkoin, kumar bağımlılığı gibi konularda neler yapıyorlar demekten de alamıyoruz kendimizi. Bu hükömet göreve gelmeden sadece piyango, sayısal loto, at yarışı vardı. Ya şimdi? Günde kaç yarış olduğu bile belli değil. Gençlere kurulan bu tuzaklar vahş kapitalist sermayeye ve mevcut iktidar düzenine çok para kazandırdığı için o konuda pek konuşan yok sanırım. Dini değeri sahiplendiğini söyleyen bir hükömet gençlerin içine

çekildiği bu gerçekdışı para kazanma yöntemlerini ortadan kaldırsa hiç fena olmaz. İşte o zaman aile kurumuna gerçek bir hizmet yapılmış olur.

Haklarımızdan asla vazgeçmiyoruz. Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelttiğiniz tehditlerin farkındayız. İstanbul sözleşmesi için, elimizden almaya çalıştığınız haklarımız için örgütlenerek, kadın erkek hep beraber mücadele etmeye devam edeceğiz. Kimse tek başına başaramaz, kurtulamaz ve haklarını elinde tutamaz. Şeriat sürecine sürüklenmemek için hep beraber kazanımlarımızı korumalı ve birlikte demokratik, laik, sosyal hukuk devletine, cumhuriyetimize sahip çıkmalıyız. Sonra çok geç olmasın.

26.08.2025

ROL MODELLERİMİZ

AZİMLİ BİR ÖĞRENCİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Nazalin SELVİ

Şule: Sevgili izleyicilerimiz, rol modellerimiz köşemizin bu ayki konuğu çok genç bir arkadaşımız. Nazalin Selvi. Onu sosyal medyadan mutlaka duymuşsunuzdur. Biz de dergimize konuk ederek bu başarısını paylaşmak istedik. Gerçekten rol model bir genç kızımız, diyelim. Hoş geldin Nazalin.

nazalin: Hoş bulduk.

Şule: Öncelikle bize kendini kısaca tanıtabilir misin?

Nazalin: Ben Nazelin Selvi. Mersin'in Silifke ilçesinde doğdum. %90 görme engelliyim. Lise sonunda sınava girdim ve Türkiye genelinde ilk olarak sözelde ilk on bine girmeyi başardım. Bunun dışında şimdi üniversiteyi bekliyorum.

Şule: Körler okuluna gittin mi? Görme durumun nasıl? Onları da biraz anlatırsan...

Nazalin: Sadece ışık görebilecek kadar görmem var benim. İlk ve ortaokulu Adana'da Oğuz Kağan Köksal Görme engelliler Okulu'nda okumuştum. Daha sonra Silifke'ye gelip eğitimi devam ettirdim.

Şule: Dershaneye gittin mi?

Nazalin: Son yıl gitmiştim dershaneye. Deneme çözüm için.

Şule: Okulda derslerin de oldukça iyi olmalı.

Nazalin: Öyleydi, evet.

Şule: Not ortalamasını paylaşabilir misin?

Nazalin: 4 Yılın ortalaması alınıyor zaten. O şekilde hesaplanıyor. 96,5'la mezun oldum ben

Şule: Peki hedefin ne? Nereyi kazanmak istiyorsun?

Nazalin: Başta psikoloji istiyordum aslında. Tüm Türkiye bu şekilde psikoloji istediğimi biliyor. Ama benim derecem eşit ağırlıkta değil de sözelde olduğu için eşit ağırlık derecem beni psikolojiye götürmeye yetmedi. Onun için şimdi başka bölümler tercih ettim.

Şule: Bu başarıyı elde etmende sence neyin çok katkısı var?

Nazalin: Uzun Zamandan beri belli bir hayatım var ve kimse farklı bir alternatif sunmuyor. Mecburen oturup ders çalışmak zorundayım. Belki hayat şartları, belki de elimdeki imkanları kullanma isteği diye değerlendiriyorum ben.

Şule: Genellikle büyük şehirlerde pek çok dershanelere giden, özel ders alan kişiler bile bu başarıyı yakalayamayabiliyor Bir de tabii engel durumu bazı şeyleri bizim ülkemizde çok da zorlaştırıyor. Erişim sorunları var, bilgiye erişim konusunda. Ekonomik konular da çok önemli. O yüzden binlerce öğrencinin yarışmak için test çözdüğü bir ortamda senin böyle bir başarıyı elde etmen gerçekten çok takdir edilecek bir durum.

Nazalin: Teşekkür ediyorum. Dediğiniz gibi gerçekten kaynak bulmak, seslendirilmiş kaynak bulmak özellikle çok zor bir durum. Yani benden öncekiler de bunu yaşadı, benden sonrakiler de yaşayacaklar, yaşıyorlar hala. İnşallah daha iyi olur her şey.

Şule: Kardeşlerinde görme engelli olan var mı?

Nazalin: Yok, ben iki kardeşim zaten. Bir ben, bir de küçük kardeşim var, iki yaş küçük. O normal görebiliyor.

Şule: Bir de tabii senin akrabalarında da görme engelli olanlar var. Onların da Körler Okulu geçmiş i var. Biz onları da tanıyoruz. Bu başarıyı elde etmende acaba Körler Okulu'nda okumanın bir katkısı olabilir mi?

Nazalin: Ben kabartma yazıyı görme engelliler okulunda öğrendiğim için belki not tutma veya ezber yapma konusunda bir çaba göstermiş olduğum için ister istemez onun etkisi olmuştur.

Şule: Dershanede nasıl destek alabildin? Yani arkadaşların uyumlu muydu? Öğretmenler gereği kadar ilgileniyorlar mıydı?

Nazalin: Ben daha öncesinde özel dershanelerle görüşmüştüm. “Benim denemeye ihtiyacım var, birebir matematik çalışmaya ihtiyacım var”. Onlar da belli bir fiyat aralığı verdiler ki sorunumuz fiyat aralığını almak da değildi, yardımcı olmasını talep etmekti. Ama tam olarak “Evet biz yardımcı oluruz” demediler. Biz de bizim burada ücretsiz dershane imkânımız vardı. O imkânı kullanıp gittik dershaneye. Orada da deneme okuyordlardı bana çoğunlukla. Her hafta olan denemeyi iki tane öğretmen vardı o okuyordu. Bir de birebir matematik çalıştırıyorlardı bana. Not tutacağım zaman, okuyacağı zaman orada yardımcı oluyorlardı.

Şule: Dershanede bu sonuçtan çok memnun olmalı.

Nazalin: Öyle evet.

Şule: Bu basına nasıl yansıdı?

Nazalin: Basına, siz bu haberleri görmeden bir gün öncesi yansıdı. Benim okul müdürüm böyle bir şeyle geldi bana. Bir şey çekelim basına yansısın, seni tanısinlar gibi bir şeyler. Bu şekilde gelip röportaj yaptılar. Daha sonra da zaten elinize ulaştı haberler.

Şule: Şimdi biz tabi bunu gururla söylüyoruz, olumlu tepkiler veriyoruz. Ama bunun yanında bir de basında özellikle de Facebook'ta sanıyorum değişik yorumlar geldi. O konu nasıl oldu? Yani o konudaki tepkilerin Ne oldu?

Nazalin: Ben çok fazla sosyal medya kullanıcısı değildim. Sınav zamanı hiç kullanmıyordum. Sonrasında tekrar da sosyal medya açayım gibi bir isteğim olmadı. Bir haber yayınlanıyorsa, sen Türkiye basınına düşüyorsan, olumlu şeyler olacağı kadar olumsuz şeylerin de olacağının bilincinde olmalıydık. Ki öyle yaptım zaten. Benim kulağıma gelen haberler sadece. Gelip oturup da birebir yorumları bana olan eleştirileri veya artık nasıl bir olumsuz şey var tam olarak ben bilmediğim için arkadaşlarım atıyorlardı, söylüyorlardı. Çok da umurumda değil açıkçası.

Şule: Zaten görme engelliler ya da engelliler için durumlar ya çok abartılıyor ya yerin altına itiliyor. Çok abartılı karşılayan oldu mu? Arkadaşların nasıl karşıladı bu durumu?

Nazalin: Arkadaşlarım zaten benim gözümün önünde. Benim verdiğim, gösterdiğim çabayı onlar görüyorlar. Belki benden daha fazla çaba gösteren de olmuştur. Ama insanların biraz fazlaca büyütme durumu olabiliyor. İlk on bine girmek bir görme engelli için çok hayal üstü bir şeymiş ve sen onu başarmışsın sadece gibi oluyor. Bilmiyorlardı. 2026 YKS'de de böyle bir başarı yakalayacak olan bir sürü görme engelli var.

Şule: Yine de bir miktar o abartıyı bazen doğal karşılıyorum. Çünkü Türkiye'de engellilerin erişim problemleri çok fazla. Koşullarımız da çok iyi değil. O yüzden de daha olağanüstü bir çaba göstermek durumunda kalıyoruz. Bazen biz bunu hafife alıyoruz ama bu çok kıymetli. Yani gören insanların pek çok imkanları varken onlar bu imkanları kullanamıyor. Ama biz zorunlu hissediyoruz kendimizi.

Nazalin: Ailelerin, öğretmenlerin desteği olduğu sürece bir engelliye, engelsizle ayırabilecek çok fazla bir şey yok. İşin içinde olduğumuz için bize tuhaf geliyor. Abarttıklarını düşünüyoruz.

Şule: Yaptıklarımız ve yapamadıklarımız çok sorgulanıyor. Neyi abartıp neyi doğru düzgün değerlendireceklerini bilmiyorlar. Bu anlamda da bir denge sorunu var. Erişim fırsatları tanındığında, başarabilir insan. Ama o fırsatlar tanındığı halde bunu çok abartılı karşılayan var. Çok yüksek beklentileri olanlar da oluyor. Bunları eğitim hayatımızda çok görüyoruz, sen de yaşamışsındır.

Nazalin: Sınav çalışırken, hedefimin psikoloji olduğunu söyleyince, “Sen yaparsın, bu net” kafasındalar. O da çok fazla sorumluluk yüklüyor. Ya da tam tersi, senin on bine girdiğini görüyorlar. Sözelde isen, sen zaten tutturursun gibi bir mantık yürütüyorlar. İnsanların dengesini ayarlayamıyoruz.

Şule: Burada önemli olan senin bakış açın. Ailen bu durumu nasıl karşılıyor? Mutlaka çevreden farklı tepkiler alıyorlardır.

Nazalin: Birinci sınıftan on ikinci sınıfa kadar her şeyi ailemle yapan bir öğrenciydim. Adana'ya, dershaneye götürüp getirme annemle babamın çabasıyla oldu. Aldıkları olumsuz tepkilerin çok azı bana yansımıştır. Sadece, “Biz kızımızın arkasındayız.” diyorlardı.

Şule: Olumlu tepkileri de sormak istemiştin. Onlar da abartılı tepkiler aldılar mı?

Nazalin: Genelde tepkiler normaldi. Tebrik ediyorlardı. Soruları annem okuduğu için “Sen de öğrenmişsindir, üniversite sınavına girsen kazanırsın.” gibi tepkiler alıyordu. Aşırı abartı yoktu.

Şule: Ailenin destek olmasında baba tarafında görme engellilerin olmasının bir etkisi olabilir mi? Yoksa kendi yapılarından mı kaynaklanıyor? Ailesinde çok görme engelli olanların bazıları gereken anlayışı gösteremeyebiliyorlar.

Nazalin: Hepsinin etkisinin olduğunu düşünüyorum. Çalıştığımı da görüyorlardı.

Şule: Tercihlerini yaptın mı? İl dışı olsa gidecek misin?

Nazalin: Evet yaptım. Çoğu Ankara’da, özel eğitim öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, radyo televizyonculuk şeklinde bir liste oldu.

Şule: Bağımsız hareketin ne durumda? İl dışına gittiğinde ailen seninle gelecek mi? Yoksa orada seni farklı bir yaşam mı bekleyecek?

Nazalin: Bağımsız hareketim idare eder. Annem en fazla birkaç hafta gelebilir. Çünkü Mersin’de devam eden bir hayat var. Dört yılını benimle geçiremez. Alışana kadar benimle olur, sonra da kendi başımın çaresine bakabilirim.

Şule: Belki o ortam bağımsız hareketinin güçlendirilmesine katkı sağlayacak.

Nazalin: Öyle olmasını bekliyoruz. O kadar emek verip yarı yoldan dönmek kötü olur. Korkuyorsam, zorlanıyorsam, bunların üzerine gideceğim. Bunları bir şekilde orada aşmam gerekiyor.

Şule: Bilgisayar kullanmada nasılsın?

Nazalin: Ortaokulda bilgisayar eğitimini aldım. Lisede unuttum. Bu yılki doğum günümde ailem bilgisayar hediye etti. Yavaş yavaş on parmak yazmaya, belge açıp kapatmaya, üniversitede işime yarayacak kadar öğrenmeye başladım.

Şule: Bunların dışında müzik yeteneğin var mı? Ailende müzikle uğraşanların çok olduğunu biliyorum. Genetik geçişler olabilir.

Nazalin: Profesyonel olmasa da şarkı söylüyorum. İnsanlar beğeniyorlar ve yetenekli olduğumu düşünüyorlar.

Şule: Hangi müziğe yeteneğin var?

Nazalin: Hangi türü beğeniyorsam onu söylerim.

Şule: Günlük tutar mısın, yazar mısın?

Nazalin: Uğraşsam olur. Ben yapamam, acaba olur mu ki gibi düşüncelerim oluyor başta. Yapınca sonuca şaşırırlardım.

Şule: Arkadaşlık ilişkilerin nasıl, sosyal yönün güçlü müdür?

Nazalin: İnsanlara çabuk uyum sağlayabiliyorum. Onların yapısının da katkısı var. Ortamlarda soğuk durmaktansa mutlaka bir ortak yön bulmaya çalışırım. Birleştirecek bir şeyler olur düşüncesindeyim. Lisede yakın arkadaşlarım vardı. Adana’dan arkadaşlarım ve öğretmenlerimle görüşüyorum. Hepsiyle aram çok iyidir.

Şule: Bu, senin üniversite yaşamında da kolaylaştırıcı bir etki olacaktır. Adın çok değişik geldi. Nazalin ne demekmiş?

Nazalin: İsmimi babam koymuş. Başka bir yerden duymuş. Sorduğumda, cennette açan bir çiçek anlamına geldiğini söylüyor. İnternete yazdığımda Nazelin çıkıyor. O da cilveli, nazlı demek.

Şule: Bundan sonraki hayallerin neler?

Nazalin: Bütün hayallerim ister istemez değişti. Psikolog olmak istiyordum. Eğer özel eğitim gelirse, özel eğitim ve PDR arasında çift ana dal yapmak istiyorum.

Şule: Belki daha sonra psikoloji okumak isteyebilirsin.

Nazalin: Yüksek lisans yaparsam PDR'den psikolojiye geçebileceğimi söylediler. İçimde doymamış bir okuma arzusu olursa yapabilirim.

Şule: Bizimle paylaşmak istediğin başka bir mesajın varsa onu da alalım.

Nazalin: Daha önce katıldığım programlardaki konuşmamda da aynısını söylüyorum. Bunu izleyen hem engelli hem de aile olabilir. Ailelerin desteği çok önemli. "Çocuğumun arkasındayım. İsterse yapabilir." diyerek destek verdiğinizde çocuğunuz kendini yetersiz hissetmeyecektir. Engelli olarak ister istemez kaynak bulma, okuyucu bulma, erişilebilirlik sorunlarımız olabiliyor. Sonuç olarak ben de sizden biriyim. Benim gibi başka derece yapan görme engelliler var. Siz niçin yapamayasınız?

Şule: Bunu, bir şeyler yaptıktan sonra şaşırdığın için önce kendine söylemelisin. Çok güler yüzlü, umut dolu, bakış açısı çok sağlıklı bir genç arkadaşımızla birlikteydik. Ailelerin desteği sadece başarıda değil, başka yapabilecek konularda, duygularımızda yanımızda olmaları, bunu hissettirmeleri, ortak bir şeyler yapabilmek bizim için çok kıymetli. Sadece engelliler için değil, herkes için böyle. Sevgi tek başına yetmiyor. Saygı güven gibi faktörlerin de olması gerektiği gibi bir durum. Dergimiz adına, katıldığın için çok teşekkür ederim.

Sevgili izleyicilerimiz, bugün de 'Rol Modellerimiz' köşemizde Nazalin Selvi'yi sizlerle tanıştırmak istedik. Umarız onun örnek dolu başarısı sizlere de bir şekilde örnek olur. Umutla kalın.

23 Ağustos 2025

HEP SONRADAN GELİR AKLIMA

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Galiba ilk adım, "SONRA" kelimesini hayatımızdan çıkarmakla başlıyor.

"O seyahate sonra çıkarım",

"O kazağı sonra alırım",

"Sonra görüşürüz, sonra bakarız" derken hayatı ıskaladığımızın farkına bile varmıyoruz çoğu kez.

Oysa hayat öyle hızlı akıyor ki ötelediğimiz kendi biricik hayatımız olup çıkıyor.

Durup düşündüğümüzde, geçirdiğimiz 40,50 ve belki de 70 yılın nasıl da usulca süzülüp gittiğini biz bile anlamıyoruz.

Bu süreçte evler, sokaklar, şehirler, işler değiştiriyoruz. Yeniden hayatlar kuruyoruz, hastalıkların içinden çıkıyoruz, en yakınlarımızı yitirme acısının içinden geçiyoruz fakat bir taraftan da "SONRA" demeyi de ihmal etmiyoruz...

Oysa hayat hiç de bizim ona tanıdığımız geniş zamanı tanımıyor bize. Bence o kadar esnek ve o kadar da vicdanlı değil.

En mühimi de kalplerimize ışık tutan küçük sevinçleri yaşamayı ısıkıyor oluşumuz.

Çoğu kez gülümsemeyi bile unutuyoruz. Düşünsenize, en son ne zaman ağız dolusu bir kahkaha attınız?...

Elbette bu ülkede mutlu olmak zor zanaat. Kendi kişisel sorunlarımızın yanı sıra adaletsiz ve hakkaniyetsiz bir ülkede yaşamak insanı garip bir melankolinin içine hapsediyor.

Tüm bunlar olurken o koyu griliğin içine bir nebze de olsa maviler katmak bizim elimizde ve bunun ilk adımı sonrayı ortadan kaldırmakla başlıyor.

Sonra söylerim, sonra düşünürüm diyerek izafî bir hal alıyor yaşadığımız hayat.

O sonranın bir gün gelmeyeceğini ya da çok geç kalınacağını hiç düşünmüyoruz.

Sonrayı bekleyerek yaşayabilme şansımız olan bir sürü güzel anı erteliyoruz.

"Seni seviyorum" diyebilmek için sonrayı beklemeyin.

Sarılmak için, barışmak için zamanı ertelemeyin

Sizi heyecanlandıran o küçük seyahat için "Sonra bakarız" demeyin.

Size iyi gelmeyen bir ilişkinin darboğazında "Bir gün değişir belki" diyerek vakit kaybetmeyin

Hayalini kurduğunuz o küçük, sade hayatı şimdi kurun.

Çünkü SONRA;

O heyecan kalmıyor

O sözler unutuluyor

O insanlar hayatınızdan göçüp gitmiş oluyor.

En acısı da bir gün hiçbir şey için takatiniz kalmıyor ve o dediğiniz sonralar büyük bir hayal kırıklığı şeklinde yüreğinize gelip mıh gibi oturuveriyor.

Bütün mesele öğrendiğin yol ya da olmayı seçtiğin hal hangisi?

Hayatın iyiye evrileceğine dair inancın hasarsız devam ediyor mu?

İyi misin, sabahları her şeye rağmen umutla uyanıyor musun?

Bir sor bakalım kendine. Bu soruyu sormaktan ve cevabını da kalp sesinle vermekten korkma.

Yoksa onu da mı SONRA ya bırakacaksın?...

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

Mebrure Gönenç

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Mebrure Gönenç: 1900 İstanbul 6 Aralık 1981 Ankara)

İlk dönem kadın parlamenterlerinden Mebrure Gönenç belediye meclis üyeliklerinin yanı sıra Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körler Derneği Başkanlığı da yapmıştır. Kendisinin de görme sorunu olduğu için Türkiye'ye körler alfabesinin getirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında önemli rol oynamıştır. Aynı zamanda

Amerikan Koleji mezunudur.

1935 yılında yapılan seçimlerde Afyonkarahisar'dan meclise girdi. Öğretmen ve iki çocuk annesiydi. Fransızca ve İngilizce biliyordu.

TBMM'nin ilk kadın milletvekillerinden biri olan Mebrure Gönenç, 1900 yılında İstanbul'da Üsküdar'da doğdu. Babası eski hazine-i hassa memurlarından İbrahim Bey annesi Didar Hanım'dır. İlk öğretimine Üsküdar Kız Sanayi Mektebi'nde başlamış daha sonra Beşiktaş İttihad-ı Osmani Mektebi'nde devam etmiştir. 1914 yılında az sayıda Türk öğrencinin eğitim gördüğü Arnavutköy Amerikan Koleji'ne girmiş ve 1919 yılında mezun olmuştur. Okulu bitirdikten sonra bir süre Beylerbeyi Kız Mektebi'nde Fransızca öğretmenliği yapmıştır. Başarılı genç bir eğitimci olarak İstanbul'da tanınmış ve Gedikpaşa Amerikan Mektebi'nde Türkçe derslerine girmiştir. Ardından Çamlıca Lisesi'nde İngilizce daha sonra Üsküdar Amerikan Mektebi'nde İngilizce ve fen bilgisi öğretmenliği yapmıştır. Modern Türkiye'nin dünyaya tanıtımına hizmet etmek üzere 12 Haziran- 5 Eylül 1926 tarihleri arasında Karadeniz Vapurunda düzenlenen seyyar sergi ile Avrupa seyahatine katılmıştır. Türk mallarını dünyaya tanıtmak üzere yolculuk eden görevliler, tüccarlar, sanatçılar, basın temsilcileri, devlet adamları ve öğretmenlerden seçilmiş olan 285 kişiden biri de oydu.

Mebrure Hanım, Kıbrıslı bir aileye mensup olan Dr. Ahmet Remzi Bey ile 1927 yılında İstanbul'da evlendi. Bundan sonra eşinin adını almış ve Mebrure Remzi olarak tanınmıştır. Dr. Ahmet Remzi Bey'in Adana'da hükümet tabibi olarak görevlendirilmesi üzerine Adana'ya yerleşen ailenin 1929 yılında Ayşe Füsün ve 1933 yılında Gülgün ismini verdikleri iki çocukları doğmuştur. Dr. Ahmet Remzi Bey 1927-1930 yılları arasında Adana Emraz-ı Zühreviye Hastanesi'nde, 1930-1933 yılları arasında da Adana Belediyesi Hastanesi'nde baştabip olarak görev yapmıştır. Bu süreçte Adana'da tanınan bir doktor olmuş Halkevi'nde önemli görevler üstlenmiştir. Mebrure Hanım da

çeşitli yardım faaliyetleri içinde görev almış ve aydın bir Türk kadını olarak Adana'da kısa sürede tanınmıştır.

1930 yılında Belediye Kanunu ile kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınması üzerine Dr. Ahmet Remzi Bey, eşini siyasete girme konusunda desteklemiş ve Mebrure Hanım önce Cumhuriyet Halk Fırkası'na üye olmuştur. Cumhuriyet rejiminin değerlerini benimseyen iyi eğitim görmüş modern bir Türk kadını olması onun 1930 belediye seçimlerinde Adana'dan belediye meclis üyesi adayı olarak gösterilmesinde önemli rol oynamıştır. 1930 belediye seçimlerinde ilk kadın belediye meclis üyesi olarak Adana Belediye Meclisi'ne seçilmiştir. Ocak 1933'te Adana'ya yaptığı gezi sırasında Mustafa Kemal Paşa'yı karşılayanlar arasında yer almıştır. Yurt gezilerinde Mustafa Kemal Paşa gittiği yerlerde özellikle belediye meclislerinde görev alan kadınlarla görüşmüş ve kadınların siyasi hayata katılımını cesaretlendirmiştir. Bu çerçevede Adana gezisinde kadın belediye meclis üyesi Mebrure Hanım'ı da yakından tanıma fırsatı bulmuştur.

Eşinin 1933 yılı haziran ayında İçel Sıhhat ve İçtimai Muavenet=(Sağlık ve Toplumsal Yardımlaşma) Müdürlüğü'ne atanması üzerine aile Mersin'e taşındı. Mebrure Hanım, 1934 belediye seçimlerinde bu sefer Mersin'den belediye meclis üyeliğine seçilmiştir. Mersin Belediye Meclisi'nde muhtelif işler komisyonunda görev almıştır. Teşkilat-ı Esasiye Kanununda 5 Aralık 1934 yılında yapılan bir değişiklikle kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınması üzerine Atatürk tarafından milletvekili adayı olarak seçilen 17 kadından biri olmuştur. Kadın milletvekili adayları belirlenirken daha çok eğitilmiş, yabancı dil bilen, belediye meclislerinde görev alan ve toplumda saygı gören kişiler tercih edilmiştir. Kadın adaylar Konya, Erzurum, Malatya, Diyarbakır, Afyon, Trabzon gibi ayrı ayrı illerden gösterilerek farklı bölgelerde yaşayan kadınların sorunlarının TBMM'ye taşınması amaçlanmıştır.

Mebrure Gönenç'in 1935 seçimlerinde milletvekili adayı olarak gösterilmesinde öğretmen kimliği ve belediye meclis üyesi olarak yaptığı faaliyetlerden dolayı 1933 yılında Adana'ya yaptığı gezi sırasında görüştüğü Atatürk'ün taktirini kazanması etkili olmuştur. Afyon şehrinden aday gösterilmesinde ise Afyon Milletvekili Ali Çetinkaya ile olan akrabalıkları önemli rol oynamıştır. Kadınların katılımıyla 8 Şubat 1935'te yapılan ilk genel seçimlerde Mebrure Gönenç 666 oyla V. Dönem Afyon Milletvekilliğine seçilmiştir. 8 Şubat 1935 tarihli seçim tutanağı ile 1 Mart 1935'te Meclise katılmıştır. TBMM kürsüsünde yemin eden ilk Türk kadın milletvekili olarak tarihe geçmiştir.

Mebrure Hanım'ın milletvekili seçildikten sonra katıldığı ilk toplantı 12.Uluslararası Kadın Birliği Kongresi olmuştur. İstanbul'da 18-24 Nisan 1935 tarihleri arasında Türk Kadınlar Birliği'nin ev sahipliğinde toplanan kongreye 32 ülkeden yaklaşık 500 kadın temsilci katılmıştı. Türkiye'yi temsilen ise Türk Kadınlar Birliği üyeleri yanında henüz TBMM'ye yeni seçilmiş kadın

milletvekilllerinden Mebrure Gönenç'le birlikte Mihri Pektaş, Huriye Öniş, Ferruh Gübgüb, Meliha Ulaş, Behire Bediz Morova, Eşma Nayman, Nakiye Elgün ve Türkan Baştuğ katılmıştır. Milletvekilleri tek tek kürşüye davet edilerek delegelere tanıtılmışlardır. Kongrede en çok üzerinde durulan konulardan biri Türkiye'nin pek çok ülkeden önce kadınlara siyasi haklarını tanıması olmuştur.

Mebrure Hanım, milletvekilliğinin yanı sıra eğitim kültür alanında da çeşitli faaliyetler içerisinde yer almıştır. Atatürk tarafından 1935 yılında Dolmabahçe Sarayı'nda yapılan Üçüncü Türk Dil Kurultayı'na davet edilen milletvekilllerinden biridir. Kurultay'daki genel oturumları takip etmiş ve dil eğitimi konusundaki tecrübelerini paylaşmıştır. Mebrure Hanım milletvekilliği sırasında TBMM'de çeşitli komisyonlarda da görev almıştır. Örneğin Atatürk'ün ölümünden sonra 11 Kasım 1938 tarihinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi için oluşturulan oy sayım komitesinde görev almıştır.

Mebrure Gönenç, diğer milletvekili arkadaşlarıyla her yıl yaz döneminde Afyon'a gidip, seçim bölgesinin sorunlarıyla ilgilenirdi. Afyon'la ilgili 1935 yılında hazırladığı raporda Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ve Halkevlerinin köylüleri bilgilendirmesi gerektiğini, kadınların sosyal yönden çok geri olduğunu, birçok köyde kıtlık derecesinde az ürün alındığını, liselerde öğretmen açığı bulunduğunu, buradaki kaplıcaların düzenlenerek hizmete açılması gerektiğini ve içki ile mücadelenin şart olduğunu belirtti. Mebrure Gönenç seçim bölgesinin sorunlarına dair daha sonraki yıllarda da hazırladığı raporlarla seçmenlerinin isteklerini Hükümete iletmeye devam etti. Öğretmen kimliğinin de etkisiyle Afyon'un en önemli sorunu olarak eğitim meseleleri üzerinde durdu.

Mebrure Gönenç, 1939 ve 1943 seçimlerinde de Afyon milletvekilliğine yeniden seçilmiştir. Milletvekilliği yaptığı V, VI ve VII. dönemler boyunca Nafia Encümeni'nde görev yapmıştır. Hemen her yıl ağustos ayının sonunda Afyon için tarihi bir gün olan Büyük Taarruz'un yıl dönümü kutlamaları için seçim bölgesine giderdi. Milletvekili arkadaşları Edirne Milletvekili Fatma Memik ve Erzurum Milletvekili Nakiye Elgün de her yıl Mebrure Hanım'a eşlik ederek törenlere katılmışlardır. Bu milletvekilleri ile dostluğu ölünceye kadar devam etmiştir.

Mebrure Gönenç, üç dönem Afyon milletvekili olarak TBMM'de görev yaptıktan sonra 1946 yılında siyasi hayata veda etti. Bundan sonra çeşitli yardım faaliyetleri içinde yer aldı. Eşi Dr. Remzi Gönenç de uzun yıllar Kızılay Derneği Genel Müdürlüğü yaptı. Mebrure Hanım, 1950 yılında Eskişehir'de yaşanan sel felaketi üzerine Kızılay ve Yardımseverler Derneği iş birliğiyle Ankara'da oluşturulan bir yardım komitesinde görev aldı. Komite giyecek eşya ve para toplayarak afetzedeler için çalıştı. Ayrıca 1950 yılında Ankara'da kurulan Türkiye Sağır, Dilsiz ve Körler Derneği

Başkanlığı yaptı. Mütevazı bir hayat süren Mebrure Hanım hayatının son günlerini Ankara’da geçirdi. 6 Aralık 1981’de kalp yetmezliğinden Ankara’da vefat etti.

Kaynakça

AKTAN, Oğuz, “Cumhuriyet Döneminden Bir Portre: İlk Kadın Milletvekillerinden Mebrure Gönenç (1900-1981)”, Atatürkçü Bilinç Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, Ocak 1994, s.48-56.

Atatürk Ansiklopedisi: Yazar: [Nuray Özdemir Tiryaki](#)

Yayınlanma Tarihi: 24 Mayıs 2024

Simülasyonlarla Engelliliği Anlamak Mümkün Mü?

YAZAN: Merve DEMİRDÖVEN

mervedemirdoven23@gmail.com

Herkese merhabalar

Bu yazıda oldukça tartışmalı bir konuyu ele almaya çalışacağım. Bildiğimiz gibi 10-16 Mayıs Engelliler Haftası veya 3 Aralık Dünya Engelliler Günü gibi özel tarihlerde engelli olmayan bireyler birkaç saatliğine gözlerini kapatıp dolaşır, tekerlekli sandalyeyle gezinir veya kulaklarını tıkırlar. Deneyimsel öğrenmeye yönelik bu tür etkinliklere literatürde “engellilik simülasyonu” veya “Engelliliği simüle etmek” denir. Ana amaç, engelli bireylerin yaşadıkları zorlukları fark etmek ve onlarla empati kurmaktır. Ülkemizde bu tür etkinliklerin etkililiğini ölçmek için yapılmış bilimsel araştırmalar yok denecek kadar azdır. Ancak, yurt dışında bu amaçla gerçekleştirilmiş çok sayıda bilimsel araştırma mevcuttur. Sizler için bu araştırmaların bir kısmını inceledim ve ana sonuçlarını bir araya getirmeye çalıştım.

Bu tür etkinliklerin olumlu sonuçlar ortaya koyduğuna işaret eden hiçbir bilimsel araştırma yoktur diyemem ama araştırmaların büyük bir çoğunluğu, katılımcıların bu tür etkinliklerden sonra korku ve kaygı gibi duygular deneyimlediklerini ve engelli bireylere yönelik acıma duygularının arttığını göstermiştir. Ayrıca, engelli bireylere yönelik empatik ilgilerinin artmasına karşın, engelli bireylerle etkileşim kurma veya ortak aktiviteler yapma gibi konularda etkinliklerden öncesine nazaran daha istekli hale gelmedikleri, hatta engelli bireylerle temas kurma konusunda daha fazla tedirginlik hissettikleri de tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olan faktörlerden biri, bu tür etkinliklerdeki temel varsayımın, engelli bireylerin yaşadıkları zorlukların vücutlarındaki bir organın eksikliği veya işlev bozukluğundan kaynaklandığı olmasıdır. Bu tür etkinliklerde engelliliğin bireysel ve çevresel faktörlerin bir araya gelmesi neticesinde oluşan sosyal bir yapı olduğu pek öne çıkarılmaz. Diğer bir faktör ise katılımcıların uygun başa çıkma

yöntemlerini öğrenmeden bir anda kör, ortopedik engelli veya işitme engelli olmalarıdır. Bu nedenle, örneğin görmeyen birinin çevrede dolaşırken görsel olmayan ipuçlarına karşı geliştirdiği hassasiyete sahip değildirler. Yine, tekerlekli sandalyeyi uzun süre kullanan birinin önkol kasları gelişmiştir. Ancak ilk defa tekerlekli sandalyeye oturan kişi için böyle bir gelişim söz konusu değildir.

Bu tür etkinlikler, engelli aktivistler veya sosyal modelin savunucuları tarafından yoğun bir şekilde eleştirilmektedir. Çünkü bu tarz etkinlikler, engelliliğin bireysel bir kusur olduğu algısının pekişmesine yol açar. Bunun yerine, engelli bireylerle daha sık temas etmeyi sağlayacak etkinliklerin tercih edilmesi gerektiği vurgulanır. Engellilik simülasyonu ile ilgili yapılan bir çalışmada, katılımcılar tekerlekli sandalyeye oturarak bir süre zaman geçirmişlerdir. Etkinliğin ardından engellilere yönelik tutumlarını ve duygularını anlamak amacıyla katılımcılara bir dizi anket uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar, engelli bireylerle ayda bir temas eden kişilerin olumsuz duygular deneyimleme olasılıklarının daha düşük olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca araştırmacılar, illa da engelliliğin simüle edilmesi şeklinde bir etkinlik tercih edilecekse öncesinde katılımcılara engellilik hakkında bilgi verilmesini ve engelli bireylerin çevrede deneyimledikleri zorlukların üstesinden gelmek için ne gibi başa çıkma yöntemleri kullandıklarının anlatılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Bununla beraber, etkinliklerden sonra bir değerlendirme oturumunun yapılmasının faydalı olacağını da belirtmişlerdir. Değerlendirme sürecinde veya etkinlik öncesinde gerçekleştirilecek bilgilendirme toplantılarında engellilerin de bulunması durumunda daha anlamlı çıktılara ulaşılabileceğini ifade etmişlerdir. Eğer uygulamalar bu şekilde planlanırsa istenen sonuçlara ulaşılmasının daha mümkün olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Araştırmalarda elde edilen bir diğer sonuç ise simülasyon uygulamalarının süresiyle elde edilen sonuçlar arasında bir ilişki olduğudur. Bu tür etkinliklerin ortalama iki saat sürdüğü tespit edilmiştir. Ancak 30 dakikadan fazla süren etkinliklerin hedeflenen faydaları sağlamak bir yana, engelli bireylere yönelik olumsuz tutumları arttırdığı anlaşılmıştır. Bu da zaman ve emek kaybı olarak değerlendirilmiştir. Bu sürenin sınıf içi eğitimlerle veya engelli bireylerin katılacağı bilgilendirme toplantılarıyla değerlendirilmesinin daha verimli sonuçlar ortaya çıkaracağı savunulmuştur.

Evet, incelediğim araştırmaların bulgularını özetlemeye çalıştım. Umarım ülkemizde de bu konuyla ilgili bilimsel araştırmalar yürütülür.

Kendinize iyi bakın. Hoşça kalın.

23 Ağustos 2025

BİLİM DÜNYASINDA BU AY AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli Umudun Kadınları Dergisi okuyucu ve dinleyicileri. Bilim dünyası durarak bilmeden çalışmaya devam ediyor. Biz de yepyeni bilimsel araştırma sonuçlarıyla sizlerle olmanın ve yeni gelişmeleri sizlere aktarabilmenin heyecanını taşıyoruz. Önce başlıklar:

Yaşlanmaya direnen kan grubu tespit edildi

Odaya girdiğinizde 'Ben buraya neden geldim' diye soruyorsanız sebebi bu

Depresyonu önleyen basit yöntem: 15 dakika yetiyor

Alzheimer tedavisinde yeni umut: Lityum eksikliği demans tehlikesini artırıyor

Gece kahvesi tehlikeli olabilir

Kronik bel ağrısına çözüm: Psikoterapi rahatsızlığı hafifletiyor

Yaşlanmaya direnen kan grubu tespit edildi

Bilim insanları uzun süredir genetik faktörlerin ve yaşam tarzının ömür beklentisi üzerindeki etkilerini araştırıyordu. Ancak Japonya'da başlayıp uluslararası alana yayılan yeni çalışmalar, denkleme şaşırtıcı bir değişken daha ekledi: B kan grubu. 2024 yılında 5.000 gönüllü üzerinde yürütülen kapsamlı bir çalışma, insan vücudundaki 11 farklı organın biyolojik yaşını inceledi.

Araştırmacılar, yaklaşık 4.000 farklı proteini analiz ettikten sonra katılımcıların %20'sinde "hızlandırılmış yaşlanma" belirtileri tespit etti. Ancak şaşırtıcı bir sonuçla karşılaştılar: B kan grubuna sahip olan hiç kimse bu hızlı yaşlanma grubunda yer almıyordu.

Bu bulgu, Japon bilim insanlarının 2004'te 100 yaşını aşan kişiler arasında B kan grubunun dikkat çekici derecede yaygın olduğunu belirtmesiyle başlayan şüpheleri güçlendiriyor. Bilim insanlarına göre sır, B kan grubuna sahip kişilerin kırmızı kan hücrelerinin yüzeyinde bulunan "B antijeni"nde yatıyor. Bu antijenin, vücudu organların erken bozulmasına yol açabilen belirli stres türlerine karşı daha dirençli hale getirdiği ve hücre yenilenmesini desteklediği düşünülüyor.

Basit bir ifadeyle, B kan grubuna sahip bireylerin vücudu, yaşlanmanın getirdiği yıpranmalara karşı daha donanımlı olabilir. Ancak uzmanlar, bu teorinin kesin olarak doğrulanması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu da ekliyor.

Odaya girdiğinizde 'Ben buraya neden geldim' diye soruyorsanız sebebi bu

Odaya adım attığınızda birden duraksayıp, "Ben buraya neden gelmiştim?" diye kendinize sorduğunuz oldu mu? Eğer cevabınız 'evet' ise yalnız değilsiniz. Hatta bu kafa karışıklığı o kadar yaygın ki bilim dünyasında artık özel bir adı bile var: Kapı Etkisi (Doorway Effect). Kapı Etkisi ilk

kez ABD'deki Notre Dame Üniversitesi tarafından yapılan bir çalışmayla belgelendi. Araştırmada katılımcılar, gerçek ve sanal ortamlarda ellerinde bir nesneyle yürüdüler ve bir odayı geçtiklerinde bu nesnenin ne olduğunu unuttukları gözlemlendi. İlginç olan ise şu: Aynı mesafeyi tek bir odada yürüdüklerinde unutma oranı çok daha düşüktü.

Bilim insanlarına göre bu durumun nedeni, beynin deneyimlerini bölümlere ayırarak "olay sınırları" yaratması. Yani bir kapıdan geçmek beyin için hem fiziksel hem de psikolojik bir geçiş anlamına geliyor. Odanın değişmesiyle birlikte beyin, yeni bir bölüme geçmiş hissine kapılıyor ve önceki görevi "önemsiz" olarak işaretleyip unutmaya eğilim gösteriyor. O an yapmak istediğiniz şey, beyninizde bulunduğunuz ortamdaki nesnelerle bağlantılı oluyor. Yeni bir ortama geçtiğinizde bu görsel ipuçları kaybolduğu için beyniniz "hedefi" hatırlamakta zorlanıyor.

Sağlık alanında yayın yapan HealthTest'e göre bu durum sinir bozucu olabilir ama aslında beynin son derece verimli çalıştığını gösteriyor: "Beyin, o an için gereksiz gördüğü bilgiyi silerek dikkat ve enerji tasarrufu sağlıyor." Özellikle zihinsel yükü yüksek olan kişiler bu durumu daha sık yaşıyor. Pennsylvania Üniversitesi Nöroloji Bölümü'nün araştırmasına göre ise uyku eksikliği, kısa süreli belleğin kodlanmasını ve hatırlanmasını zorlaştırıyor. Bu da yorgun, uykusuz ya da duygusal olarak yıpranmış kişilerin görevleri unutma riskini artırıyor.

Depresyonu önleyen basit yöntem: 15 dakika yetiyor

Daily Mail'de yer alan çalışmada, yaklaşık 450 farklı araştırmanın verileri incelendi ve doğada aktif zaman geçirmenin ruh sağlığına belirgin katkılar sağladığı belirlendi. Araştırma ekibinden Prof. Yingjie Li, "Bulgularımız, doğayla kısa süreli temasların bile ruh sağlığı üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteriyor. Bu tür deneyimler, kaygıyı azaltabilir ve bilişsel fonksiyonları güçlendirebilir" dedi. Araştırmacılar, günde 15 dakika doğada olmanın stresi azalttığını, enerji seviyesini yükselttiğini ve bazı durumlarda kalp sağlığını da desteklediğini tespit etti. Pandemi öncesine kıyasla ruh sağlığı desteği arayan kişi sayısının yüzde 40 artarak 4 milyona yaklaştığı da verilerde yer aldı.

Alzheimer tedavisinde yeni umut: Lityum eksikliği demans tehlikesini artırıyor

Alzheimer hastalığının ilerlemesinde lityum eksikliğinin önemli bir rol oynayabileceği ortaya çıktı. Harvard Üniversitesi liderliğinde yapılan yeni araştırma, hastaların beyinlerinde lityum seviyelerinin sağlıklı bireylere kıyasla çok daha düşük olduğunu ve bu eksikliğin beyinde amiloid plaklarının birikmesini hızlandırdığını gösterdi. Farelerde düşük doz lityum tedavisi ise hem hafızayı güçlendirdi hem de plak oluşumunu azalttı. Araştırma kapsamında 285 kişinin beyinlerinde 27 metalin seviyesi incelendi. Bunların 94'ü Alzheimer hastası, 58'i hafif bilişsel bozukluk tanısı almış, geri kalanı ise bilişsel olarak sağlıklıydı. Sonuçlara göre: Alzheimer hastalarının prefrontal

korteksinde lityum seviyesi, sağlıklı bireylere kıyasla ortalama %36 daha düşük çıktı. Hafif bilişsel bozukluğu olanlarda bu oran %23 daha düşüktü.

Amiloid plaklarının bulunduğu bölgelerde ise lityum, plak olmayan bölgelere kıyasla neredeyse üç kat daha fazla bulunuyordu; bu da lityumun plaklarda “hapsolduğunu” gösteriyor. Araştırma ekibi, Alzheimer benzeri belirtiler geliştirecek şekilde genetiği değiştirilmiş 22 fareye %92 oranında lityumdan yoksun bir diyet uyguladı. 8 ay sonunda bu fareler, standart diyetle beslenenlere göre hafıza testlerinde çok daha kötü performans gösterdi. Suda gizlenmiş bir platformu bulmaları 10 saniye daha uzun sürdü. Beyinlerindeki amiloid plak sayısı 2,5 kat fazlaydı.

Genetik analizler, bu farelerde Alzheimer ile ilişkili genlerin daha aktif olduğunu, beyin iltihabının arttığını ve bağışıklık hücrelerinin plakları temizleme yeteneğinin azaldığını ortaya koydu. Araştırma ekibi, farklı lityum bileşiklerini test ederek hangisinin amiloid plaklarına en az bağlandığını belirlemeye çalıştı. Lityum orotat, plaklarda en az hapsolma eğilimi gösteren bileşik oldu.

9 ay boyunca düşük doz lityum orotat verilen Alzheimer’lı farelerde, plak miktarı önemli ölçüde azaldı. Hafıza testlerinde ise sağlıklı farelerle aynı performansı sergilediler. Bu doz, bipolar bozukluk gibi psikiyatrik hastalıkların tedavisinde kullanılan lityum dozlarının yaklaşık bin kat altında olduğundan, böbrek ve tiroit toksisitesi gibi yan etkiler gözlenmedi. Araştırmacılar, lityum orotatın Alzheimer tedavisinde düşük yan etki riskiyle umut vadeden bir seçenek olabileceğini vurguluyor. Ancak klinik deneyler yapılmadan, insanlarda etkinliği ve güvenliği konusunda kesin bir yargıya varmak mümkün değil.

Gece kahvesi tehlikeli olabilir

Günümüzde kahve, milyonlarca insanın vazgeçilmez alışkanlığı. Sabahları enerji verici bir içecek olarak görülen kahve, gece tüketildiğinde ise düşündüğünüz kadar masum olmayabilir. Teksas Üniversitesi El Paso kampüsü araştırmacılarının yayımladığı yeni bir çalışma, geç saatlerde alınan kafeinin beyinde impulsif davranışları tetikleyebileceğini ortaya koydu. Araştırmanın yazarlarından biyolog Paul Sabandal, kafeinin günlük hayatta çok yaygın kullanıldığını, bu nedenle etkilerinin farklı koşullarda incelenmesi gerektiğini söyledi. Çalışmaya katılan diğer araştırmacı Kyung-An Han ise şunu vurguladı:

“Kafeinin etkileri kişiden kişiye değişiyor. Ancak aynı bireyde bile kafeinin etkisi her zaman aynı değil. Zamanlama çok önemli.”

Araştırmacılar, insanlar ile genetik ve sinirsel benzerlikler taşıyan bir meyve sineği türü üzerinde deneyler yaptı. Sineklerin diyetine farklı miktarlarda kafein eklendi; bazılarını gündüz, bazılarını ise gece saatlerinde kafein verildi. Ayrıca uykusuz bırakılan sineklerde de deneyler tekrarlandı.

Deneylerde, sineklerin güçlü hava akımına tepkileri incelendi. Normalde sinekler bu tür bir rüzgâr karşısında hareketlerini durdururken, gece kafein tüketen sineklerin bunu yapamadığı gözlemlendi. Araştırmanın yürütücüsü Erick Salda, “Gece kafein alan sinekler, rüzgâra rağmen uçmaya devam ederek kontrolsüz ve impulsif davranışlar sergiledi” dedi. Çalışmada ilginç bir bulgu daha elde edildi. Gece kafein tüketen dişi sineklerde impulsif davranışların erkeklere göre çok daha fazla olduğu gözlemlendi. Ancak sineklerde insanlardaki östrojen hormonu bulunmadığından, araştırmacılar bunun başka genetik ya da fizyolojik faktörlerden kaynaklandığını düşünüyor. Bilim insanları bu sonuçların özellikle gece vardiyasında çalışan sağlık personeli, güvenlik güçleri ve askerler için önemli olduğunu belirtiyor. Çünkü bu gruplar, yorgunluğu gidermek için sıkça kahve veya enerji içeceği tüketiyor. Ancak geç saatlerde alınan kafein, farkında olmadan riskli kararlar ve kontrolsüz davranışlara yol açabilir.

Kronik bel ağrısına çözüm: Psikoterapi rahatsızlığı hafifletiyor

Dünya genelinde milyonlarca insanı etkileyen kronik bel ağrısı, yaşam kalitesini düşüren ve iş gücü kaybına neden olan en yaygın sağlık sorunlarından biri. Curtin Üniversitesi ve Macquarie Üniversitesi’nin yürüttüğü yeni bir çalışma, bu soruna yönelik umut verici sonuçlar sundu. Araştırmaya göre, Bilişsel Fonksiyonel Terapi (CFT) adı verilen özel bir psikoterapi yöntemi, hastalarda üç yıla kadar süren kalıcı iyileşme sağlayabiliyor. ABD’de her on kişiden birinde kronik şiddetli bel ağrısı görülüyor. Bu kişilerin çoğu hareket etmekte, sosyal yaşama katılmakta, işini sürdürmekte veya kişisel bakımını yapmakta ciddi zorluk çekiyor. Geleneksel tedaviler, ilaçlar, fizik tedavi ya da masaj kısa vadede rahatlama sunsa da uzun süreli iyileşme sağlamıyor.

Tam da bu noktada Avustralya’da yapılan RESTORE isimli geniş kapsamlı araştırma öne çıkıyor. Çalışmada, 492 hasta rastgele üç gruba ayrıldı: Geleneksel tedavi görenler, CFT uygulananlar ve CFT’ye ek olarak biyofeedback desteği alanlar. Sonuçlar çarpıcıydı: CFT grubundaki hastalarda iyileşme sadece birkaç ay sürmedi, yıllarca devam etti. Araştırmacılar, CFT’nin üç temel yapı taşı olduğunu belirtiyor:

- Ağrıyı Anlamlandırma Hastaya ağrıyı sadece fiziksel değil, biyopsikososyal açıdan yorumlama becerisi kazandırılıyor.

- Kontrollü Maruz Kalma Korkulan hareketler aşamalı olarak öğretiliyor; böylece hasta yeniden güvenle spor, iş ve sosyal hayata dönebiliyor.

- Yaşam Tarzı Değişiklikleri Daha sağlıklı bir beden ve zihin için günlük alışkanlıkların düzenlenmesi teşvik ediliyor.

Gelecek sayımızda hepimizi bilgilendiren yeni bilimsel araştırmalarla görüşebilmek umuduyla hoşça kalın.

21.08.2025

BUGÜNDEN DÜNE BAKIŞ

Yazan: Yayla BOZTAŞ

yavlaboztas@yahoo.com

Hepsi birbirine benzeyen 15 katlı apartmanların arasından mavi bir çizgi deniz ve deniz gören site diye yazıyor reklamlarında. Son teknolojiye göre hazırlanmış akıllı evler...Onlar akıllı ama içinde oturanların ne kadar akıllı olduğu şüpheli.

Birbirinin aynı, ahşap, metal, cam yığınları, aşırı abartılmış gökyüzüne kafa tutan upuzun evler. Kendilerine yabancı...

Üst üste geçirilmiş sefer tasları gibi. Ancak bir kişinin sığacağı balkonlar, ferforje parmaklıklar. Arabaları oyuncak gibi gören ev sahipleri. Asansörden asansöre ayıp olmasın diye selamlaşan, selamlaştığı kişinin kaçınıcı katta oturduğunu bilmeyen aynı kuleye hapsedilmiş yabancılar...

Güldüm düşündüklerim için. Çocukken de böyle abuk sabuk benzetmeler yapar annemi güldürürdüm. O da benim gibi apartmanları sevmezdi. Ev dediğin bahçeli olmalı, çıkınca kapıdan, değmeli ayağın toprağa. Ah o bahçeli evimiz, şimdi senin yerine de bir apartman dikmişlerdir... Hiçbir şey gelmiyor elimden seni gözümde canlandırmaktan başka.

Sanki içeri girmemizi bekliyormuş gibi anahtar kilide sokulunca hiç direnmeden açılan kapımız. Taşlıkta bir sevinç, bahçedeki genç ağacın yapraklarında yanakları allaşan ergenlik mahcubiyeti. Tam uçmaya kalkışıp sonra yerinden ırgalanmayan küçücük kumru, yuva yapmak için saçağın altına çöp taşıyan kırlangıcın kanadı beni selamlıyor, ağzındaki çöp düşmesin diye suskun. “Bu kanat selamıyla yetin” der gibi.

Alt tarafı altı basamak merdiven ama bir an önce içeri girmeme engel sanki. İki zıplamayla kapının önündeyim. Ayakkabıları koyduğumuz dolabın önündeki basma örtünün çiçeklerinden mi geliyor bu koku?

Kapının kolunu çevirip içeri giriyorum, mutfaktan gelen ikinci bir koku bastırıyor basma perdenin çiçek kokularını. Yarım ay şeklinde kavrulmuş soğanlar, koca köfteler ve patatesle sobanın üzerindeki bakır tavada kucak kucağa. Sobanın sıcaklığı, köftelerin cızırtısı doldurmuş yüksek tavanlı mutfak... Çaydanlıkta kaynayan su hoş geldin diyor bana. Sobanın fırınından bir koku karışıyor bu güzel ortama. Karışımdan ayıramıyorum neyin kokusu olduğunu. Dayanamayıp açtığımda tepsiden bana bakıyor turuncu kızıl kabaklar. Kabuğuyla pişiriliyor, bir parça kabuk kırıp kaşık yerine kullanılarak yediğimiz kabak tatlısı. Kendi tadıyla, şeker koymadan katkısız bugünün organik denileni... Bu güzel kabağın fırına girmeden önce bahçedeki çadıra benzeyen kocaman yapraklı hali geliyor aklıma. Yaprakları kaldırıp altında saklanan salyangozcuklar var mı diye baktığımı anımsıyorum içim buruk.

Yeşil gri kabaklar küçük bir top gibi henüz. Gölüntülenmemişler küçük bebekler gibiler...

Annemin elbisesi dolabın perdesindeki basmadan. Yoksa perde mi annemin elbisesinden. Hiçbir şeyin atılmadığı, tüketimin gerektiği kadar yapıldığı, güzel, doyumlu yıllar. Küçük parçaların birbirine ulanıp kocamanlaştırıldığı, artmış pilavdan çorba, makarnadan börek yapıldığı, dışarıdan yalnızca üretemediğimiz ürünlerin alındığı bir dönem. Poşet, naylon yerine gazeteden yapılmış kese kağıtları, pamuk ipliğinden dokunmuş fileler. İkide bir komşuda pişen bize de düşen ikramlar. Asla boş gönderilmeyen tabaklar.

Şimdilerde nerede bu güzellikler? Bu kadar çabuk nasıl yitirdik bunca güzelliği? Şanslı çocuklarmışız ama ne yazık o zaman bunun ayrımında değildik. Hep yenilik arayanlar buldukları yenilikten memnun mu?

Hayvanların bizim bir parçamız olduğunu bilen merhametli insanlar nerede? Önüne gelen yetkili sokak hayvanlarının insanlara zararlı olacağını bağıyor avaz avaz ve onları yok etmenin çaresini arıyor. Vicdansız görevliler de aşkla bu işi yerine getiriyor. Bizim gibi düşünen binlerce insan da “Önce sokaklardaki asıl tehlikeleri yok edin. Kadın cinayetleri, çocuk tacizleri, trafik canavarları, dolandırıcılar, gaspçılar...” Daha neler neler... Ne dersiniz kulak verirler mi söylediklerimize? Vicdan can çekişmiyor, öldü, yedi kat derine gömüldü ne yazık.

Hepimize vicdanı bol bir ülkede insan gibi yaşamayı dilemek kaldı.

ZİHİN GALERİSİ - BAKMADAN GÖRENLERİN MÜZESİ

İNCİ KÜPELİ KIZ, VERMEER – 1665 , RESİM İNCELEMESİ

TABLOYU YAPAN: Johannes Vermeer

HAZIRLAYAN, SESLİ BETİMLEME METİN YAZARI: Ecem ZAFER

Instagram: ecmzafer: Ecem ZAFER

Karanlık bir fonun önünde genç bir kız duruyor. Işık, yüzünü ve omuzlarını aydınlatıyor. Başını hafifçe çevirmiş, dudakları aralık, gözleri doğrudan bize bakıyor. Sanki biri adını fısıldamış da aniden dönmüş gibi. Bu bakışın içinde hem masum bir şaşkınlık hem de gizemli bir davet var.

Başında mavi ve sarı tonların birleştiği uzun bir başörtüsü var. Kumaşın ipeksi dokusu ışığı yakalıyor ve sanki hareketsiz bir resimde bile hareket varmış hissini veriyor. Omuzlarında sade, koyu kahverengi bir giysi. Ve kulağında parlayan büyük bir inci küpe... Tablonun adı boşuna değil. O inci, ışığı yakalayıp kızın yüzünü tamamlıyor. Sanki sessizliğin ortasında tek bir notanın çalınışı gibi.

Bu eserin sahibi, 17. yüzyılda yaşamış olan Hollandalı ressam Johannes Vermeer. O dönemde Hollanda’da sanat, saraylarda değil, evlerin içindeydi. Büyük tarih sahneleri yerine, bir odanın köşesindeki sessizlik, ışığın bir yüz üzerindeki oyunları resmediliyordu. Vermeer, işte bu sessizlik ustasıydı. Onun tabloları kalabalık değil; bir yüz, bir bakış, bir an üzerine kuruluydu.

İnci Küpeli Kız’ın kim olduğu hâlâ bilinmiyor. Belki ressamın kızı, belki bir komşu, belki de yalnızca hayal edilmiş bir yüz. Bu belirsizlik, tablonun en büyük sırrı. Çünkü izleyen herkes o yüzü kendince tamamlıyor.

O dönem için inci, yalnızca bir süs değil, zenginliğin ve zarafetin simgesiydi. Ama burada inci, bir sembolden çok daha fazlası. Kızın yüzündeki masumiyeti ışıkla buluşturuyor. Onu zamansızlaştırıyor.

Bugün, bu tabloya “Kuzeyin Mona Lisa’sı” deniyor. Çünkü tıpkı Mona Lisa gibi, bu genç kızın dudaklarındaki belirsizlik ve bakışlarındaki sır, yüzyıllar boyunca milyonlarca insanı kendine çekti. Romanlara konu oldu, filmlere ilham verdi.

Ve belki de en çarpıcı olan şu: 350 yıl önce yapılmış bir tablo, hâlâ bizimle konuşuyor. Işık ve fırça darbeleriyle yaratılmış bu yüz, zamandan bağımsız bir şekilde gözlerimizin önünde yaşıyor.

Karanlık bir fonun içinden ışığa bakan bu genç kız, aslında bize bir şey hatırlatıyor: Yüzyıllar değişse de, teknolojiler ilerlese de, sanatın dokunduğu şey aynı kalıyor. İnsan ruhu. Biz değişiyoruz, çağlar değişiyor ama bir bakış, bir yüz ifadesi, yüzyılları aşarak bizi hâlâ etkileyebiliyor.

İnci Küpeli Kız, yalnızca bir resim değil. O, zamanın ötesinden gelen bir bakış. Sessiz bir davet. Ve sanatın, insanın kalbine dokunan evrensel gücünün kanıtı.

24.08.2025

GÜLDANIYE’M

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

Yaz mevsiminin akşam üstüne yakışan narin esintisi, söğüt dallarını ne de güzel okşar Terne eteklerinde... Çekingen, bir o kadar derin mızıka sesine en yakışan melodi Balkan coğrafyasında dalga dalga dinlenir o sıralar. O sıralar dediğimiz, Balkan Harbi’nin bittiği, yoksulluğun kendi yağında kavrulmaya evrildiği zor yıllardır.

Kasketi yüzünü kapamış genç oğlan söğüt gölgesini aralayan kızçeyi fark edince mızıkaya ara verir. Platin rengi saçları beline kadar uzun, mor yemenisi entarisiyle uygun, yosun rengi gözleri ve simasından çocukluğunu terk etmemiş çilleri ile gül tanesi Gülnadiye'dir o kızçe. İnsanların hâl ve mimikleri sanki yaşadıkları coğrafyayı yansıtmışçasına, güneşi neşeye, ılıman yağmurları sevince evirmiş Balkanlar'da.

“Ne yapaysın te burada oglancık?”

“Ben oglancık degilim adım Asan benim Asan, attırma kafacağızımı!” Diyen Hasan'ın serzenişine güler geçer her seferinde Güldaniye. Hasan yanık, Güldaniye umursamaz, kayıtsızdır bu aşka. Mor yemenili, sarı entarili, uçarı ve bir o kadar sevimli Güldaniye ve onu çocuk yaşta kalbine yakıştırmış Hasan'ın ortak bir hikayesi olamamış Terne'de. Tek başına Hasan'ın kalbine yük, hatırasına göz yaşı olarak kalmış.

Mızıkaya kâh içli vurmuş nefesini, kâh son ses vermiş Terne eteklerine:

“Gidene bak gidene gidip de dönmeyene!

Nasıl gönül vereyim kendini bilmeyene!

Sana yandım Güldaniye'm!”

Dediyse de ne onu bırakıp başka köye gelin giden Güldaniye'ye, ne de ruhunda özgürlüğünü ilân etmiş aşkına gücü yetmiş Hasan'ın...

“Evlerin kiremiti

Sever miydin sen beni

Sen beni sevmiş olsan

Gurbete gider miydin

Sana yandım Güldaniye'm!”

Ölümünden önceki son durak ayrılık mıdır yahut başka bir türküde dediği gibi ozanın:

“Ölüm ile ayrılığı tartmışlar, elli dirhem fazla gelmiş ayrılık!”

İşte Hasan'ın ayrılığa mecbur oluşu tam da bu anlatım olsa gerek.

Gel zaman git zaman demiş ya eskiler; araya mevsimleri, yılları ve yolları katmak için, işte öyle akıp gider zaman.

İnsan yaradılışında unutmak yoktur, alışmak ve törpüleyip acıların kalbe batan sivri uçlarını; sessiz bir köşede saklamak vardır. Hasan da öyle yapmış, kurmuş yuvasını, baba olmuş. İnce narin kızçesinin adı da Güldaniye oluvermiş.

Rumeli türkülerinin can yakan hikâyelerinden biri daha böylece tarihe not düşülmüş.

İnsan dediğimiz; alışan, evrilen, içinde bulunduğu şartlara ve durumlara göre şekle giren garip bir varlık. Ne de çabuk kabullenir görünse de kabuğun altında her daim kanayan bir yara olacaktır elbet. İşte o yarayı saklamak da insana özgü en büyük marifetlerden biri olsa gerek.

Hasan hayat yolunu kendince çizirken Güldaniye türkü olup, onun nazarında kendini şöyle tamamlamış:

“Ekin ekim çok olsun

Eski yârim yok olsun

Yeniden bir yâr sevdim

Onun ömrü çok olsun

Sana yandım Güldaniyem!”

Eski olmak, eskide kalmak, anı olup hatıralar arasına defnedilmek de aşka dahil mi? Atilla İlhan’ın dediği gibi midir durum: “Ayrılık da sevdaya dahil.”

Doğunun en ucundan batının diğer ucuna kadar Türk’ün ezgileri ile anlattığı hayatlarıdır türküler. Saraylardan; tâ uzaklardan halkı selamla yetinmez türkü dediğimiz. Yaşar, yaşatır, ölümü çeyiz, dirisi aşk olur. İşte Güldaniye’nin ve aslında Hasan’ın tarihi de Balkanlar’da doğup Kırklareli’nde beş telli kabak kemanî nağmeleri ile hicazkâr makamında derlenip Anadolu topraklarında dile gelmiştir.

Yeniden sevilenlerin ömrü uzun olsun...

ARI KOVANI

Kadın ve engelli sorunlarının ortak yanları üzerine kapsamlı bir söyleşi

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Fatma AKAY

“Engellilerden ve engelinden utanan toplum, geri kalmış bir toplumdur.”

Şule: Sevgili izleyicilerimiz, bugün Arı Kovanı’nda gerçekten çok çalışkan bir aramız var. Kendisini Kadının İnsan Hakları Eğitimi sırasında tanıdım. Daha sonra yollarımız birçok kez keşti. Röportaj ise bu köşeye kısmet oldu. Konuğum Fatma Akay, hoş geldin.

Fatma: Hoş bulduk, davetin için teşekkür ederim.

Fatma Akay kimdir?

Fatma: 1972 Ankara doğumluyum. 23 yaşında bir oğlum var. Aslen Sivas Divriğiliyim. Atatürk Üniversitesi Sosyal Hizmetler Bölümü mezunuyum. Bugünlerde siyaset, dernek çalışmaları ve hak savunuculuğu ile uğraşıyorum.

Şu an Tüketici Hakları Derneği Yenimahalle Şube Başkanıyım. Aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi’nin Yenimahalle ve İl Engelli Komisyonlarında görev alıyorum. Bir diğer önemli sorumluluğum da Engellilerin Haklarına Erişim Platformu’nun sekreteryası. Sözcümüz Turhan İçli ile birlikte platformun örgütlenmesini yürütüyoruz.

Engellilik alanına giden yol

Şule: Engellilerle ilgilenme hikâyesi anlatır mısın?

Fatma: Kadın kollarında medyadan sorumluydum. Fakat ön plana çıkmamdan rahatsız oldular. Ben de “Kimsenin istemediği komisyonda olayım” dedim. Böylece engelliler komisyonuna geçtim. O dönem romatoid artrit rahatsızlığım başlamıştı ama henüz ellerimde ve ayaklarımda deformasyon yoktu. Daha sonraları bu engelim görünür hale gelince, sanki komisyona bu yüzden katılmışım gibi düşünülüyor. Oysa ilgim çok daha önceden vardı.

Engellilik bana bambaşka bir bakış açısı kazandırdı. Yolda yürürken kaldırımın yüksekliğini, görme engelinin bastonuyla yönünü bulup bulamayacağını fark ediyorsunuz. Daha önce hiç dikkat etmediğim şeyler gündemime girdi.

Bir de şunu anladım: Engellilerden utanan toplum geri kalmıştır. Engellileri hayata katan toplumlar ise ilerici toplumlar oluyor.

“Birbirine destek olmayan gruplar kaybediyor”

Şule: Peki bu alanda çalışmak sana ne kazandırdı, ne götürdü?

Fatma: Kazandırdığı şeylerin başında duyarlılık geliyor. Ama zorluklar da yok değil. Engelliler arasında gözlemlediğim bir şey var: Mağdur olan topluluklar – kadınlar da dahil – genellikle birbirine çok bağlı değiller. Birbirlerine karşı acımasız olabiliyorlar. Devlet iki kuruşluk bir yardım verdiğinde, “Sesleri kesildi” algısı oluşabiliyor.

Bazen de bireysel sorunlar genelleştirilip mücadeleyi zayıflatabiliyor. Örneğin şiddet görmüş bir kadının hemen bir göreve getirilmesi doğru değil. Önce iyileşme süreci tamamlanmalı. Aksi halde çok küçük bir meseleyi büyütüp mücadeleye zarar verebiliyor.

“Kadın kadının yurdudur”

Şule: Kadın alanında çalışmanın hikâyesi nasıl başladı?

Fatma: Divriğiliyim. Derneğe ilk kadın adaylık sürecim oldu. Ancak başaramadık. Daha sonra “Dikader” yani Divriğili Kadınlar Derneği’ni kurduk. Kısa sürdü ama bana çok şey öğretti. O süreçte meşhur “Kadın kadının kurdudur” sözünü yaşadım. Ama ben Kadın kadının yurdudur’a inanmaya devam etmek istiyorum.

Her şeye rağmen kadın mücadelesinin içinde yer aldım. Çünkü bireysel olumsuzluklar, kadın mücadelesinin geneline mal edilemez. Bugün Tüketici Hakları Derneği’nde kadınları ve engellileri örgütlemek en önemli işlerimden biri.

Tüketici Hakları: Siyasetin Açamadığı Kapıları Açıyor

Fatma: Dernekte çalışmaya başladığımda şunu fark ettim: Bir mahalleye siyasi parti üyesi kimliğiyle giremeyebilirsiniz. Ama Tüketici Hakları Derneği ile çok rahat girersiniz. Çünkü herkesin cebini ilgilendiriyor.

Onkoloji Hastanesi’nin yıkılmasına karşı verdiğimiz mücadele, benim için unutulmaz bir deneyim oldu. Eylemler, imza kampanyaları ve sürekli kamuoyu baskısı ile sonunda hastanenin yıkılmasından vazgeçildi. Bu, yalnızca bir sağlık kurumunun kurtarılması değil, aynı zamanda örgütlü mücadelenin gücünün bir göstergesiydi. Çünkü çoğu zaman eylemler kısa vadede başarıya ulaşmaz; ama bu kez farklı görüşlerden, farklı hayat deneyimlerinden gelen insanlar bir araya geldi. Bu dayanışma, bana şunu öğretti: Çözümler, tek bir grubun çabasıyla değil, toplumun ortak

iradesiyle mümkün oluyor. Dayanışma olduğunda en imkânsız görünen mücadeleler bile kazanıma dönüşebiliyor

Kadın ve erkek arasındaki görünmez duvarlar

Şule: Kadınların birbirine destek olmamasını konuştuk. Peki erkek egemen davranışlarla karşılaştın mı?

Fatma: Çok sık... Demokrat görünümlü erkeklerde bile ataerkil yapı var. Kadın emeğini sahiplenip kendi başarısıymış gibi sunabiliyorlar. Bazen birkaç sözle hakkınızı teslim etmiş gibi davranıyorlar ama hemen ardından daha kalın bir ses tonuyla sizi gölgelemeye çalışıyorlar. “Sen işin mutfağında ol, şef ben olayım” tavrı hâlâ çok yaygın. Biz kadınlar sabrediyoruz, ama şunu da öğrendim: Yalnızca bağırarak, çağırmak yetmiyor. Arkanda yüz kişi varsa, işte o zaman sözün daha çok dinleniyor. Dayanışma olmadan kadınların sesi kolayca bastırılıyor.

“Eskiden şikâyet eden bir kadındım, şimdi fayda üreten bir kadınıam”

Şule: Bundan sonraki hayallerin neler?

Fatma: Türkiye gibi bir ülkede yaşıyorsanız büyük hayaller kuramıyorsunuz. Bir gün sonra ne olacağı belli değil. Şimdilik önümüzdeki genel kurula hazırlanıyorum. Ama şunu biliyorum: Tüketici Hakları Derneği iyi yönetilirse, siyasetin yapamadığını başarabilir.

Geçmişte sürekli şikâyet eden bir kadındım. Eski sosyal medya paylaşımlarıma bakınca kendimi öyle görüyorum. Bugün ise fayda üreten bir kadınıam. Bu rolü daha çok seviyorum.

Son sözler ve gelecek projeler

Fatma: Derginizin yaptığı iş çok değerli. Sosyal medyanın gölgesinde kalmayan yazılı içerik üretmek cesaret isteyen bir iş. Desteğe ihtiyacınız olursa yanınızdayım. Biz de kadın tüketicilerin ve engelli kadınların sorunlarına odaklanan programlar planlıyoruz. Sizleri de davet etmek isteriz.

Şule: Çok teşekkür ederim Fatma. Röportajın sonuna gelirken küçük bir anıyla bitirmek istiyorum: Fatma’yı en son gördüğümde elinde üye formuyla derneğe üye kaydedip, diğer yandan onkoloji hastanesi kapanmasın diye eylemde aramızda dolaşıp imza topluyordu. Çalışkanlığı işte buradan belli. Bugün de bize yazı desteği sözü verdi.

Sevgili okurlar, söyleşimizi burada noktalıyoruz. Umutla kalın.

23 Ağustos 2025

Kadın Mücadelesinden Engelli Haklarına: Fatma Akay ile Söyleşi

Engelli hakları savunuculuğu ile kadın mücadelesi, Türkiye’de çoğu zaman paralel yürüyen ama birbirine değmeyen iki alan olarak görülür. Oysa bu iki mücadele alanı, toplumsal adaletin olmazsa olmaz parçalarıdır. Tüketici Hakları Derneği Yenimahalle Şube Başkanı ve Engelli Hakları Erişim Platformu sekretaryasını yürüten Fatma Akay ile hem kadın mücadelesinin hem de engelli hakları savunusunun iç içe geçmiş deneyimlerini konuştuk.

Kadın hareketinden gelen bir ses

Fatma Akay, kadın hareketi içinde aktif olduğu yıllarda toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yalnızca kadınları değil, farklı dezavantajlı grupları da nasıl etkilediğini yakından gözlemlemiş. Ona göre kadın mücadelesi, engelli haklarının savunusuyla kesiştiğinde daha da güçlü bir toplumsal dönüşüm imkânı doğuyor.

"Bir kadın derneği kurduğumuz dönemde, kadınların yaşadığı ekonomik ve sosyal sorunları tartışırken hep şunu gördüm: Eğer kadın engelliye ya da engelli bir yakını varsa, yaşadığı eşitsizlik katmerleniyor. Yani sorunlar yalnızca toplumsal cinsiyetle değil, engellilikle de birleşiyor. O nedenle bu mücadeleler birbirini tamamlıyor."

Engelli haklarının görünmezliği

Türkiye’de engelli hakları konusunda hâlâ ciddi eksiklikler olduğunu vurgulayan Akay, asıl sorunun bu alandaki mücadelenin görünmez kalması olduğunu söylüyor.

"Birçok insan engelli sorunlarını sadece fiziksel erişilebilirlik meselesi sanıyor. Oysa bu mesele hayatın her alanına yayılıyor: Eğitim, istihdam, sağlık, ulaşım... Bir engellinin evinden çıkıp toplumsal hayata katılması, bir kadının özgürce yaşamını kurması kadar temel bir haktır. Biz bunu anlatmaya çalışıyoruz."

Mücadelede örgütlenmenin önemi

Fatma Akay’ın altını çizdiği bir başka nokta da örgütlü mücadelenin gerekliliği. Kadın hareketindeki deneyimini engelli haklarına da taşımış:

"Kadın hareketinden öğrendiğim en önemli şey, dayanışmanın gücüydü. Engelli hareketinde de aynı şey geçerli. Bireysel çabalarla bir yere kadar gidiliyor. Ama bir araya geldiğimizde, birbirimizi güçlendirdiğimizde ve taleplerimizi ortaklaştırdığımızda sesimiz çok daha gür çıkıyor."

Yerel mücadelenin önemi

Son dönemde Ankara’da yürütülen eylemler, basın açıklamaları ve platform çalışmalarında ön saflarda yer alan Akay, yerelde verilen mücadelenin merkezi politikalara da etki ettiğini düşünüyor:

"Mahalle mahalle dolaşıp muhtarlarla, sivil toplumla, siyasi partilerle görüşüyoruz. Çünkü biliyoruz ki bir yasa değişikliği ya da bir belediye kararı, en çok yerelde yaşayan engellinin hayatını doğrudan etkiliyor. Ankara’daki Onkoloji Hastanesi için verdiğimiz mücadele bunun en somut örneği. İnsanlar haklarını bilip ses çıkarmazsa hiçbir kazanım kendiliğinden gelmiyor."

“Kadınların ve engellilerin sesi birlikte yükselmeli”

Söyleşimizin sonunda Akay, kadın mücadelesi ile engelli haklarının kesiştiği noktaya dair şu mesajı veriyor:

"Benim için bu iki alan birbirinden ayrı değil. Kadınların mücadelesi nasıl toplumsal özgürlük için bir anahtar ise, engelli hakları da aynı derecede hayati. Kadınların ve engellilerin sesi birlikte yükseldiğinde, gerçekten adil ve eşitlikçi bir toplumun temellerini atmış olacağız."

ERKEKLERİN EŞ BULMAKTA ZORLANDIĞI YEDİ ÜLKE

YAZAN: Nihal İşcel

nihal.iscel@gmail.com

Facebook da bakılırken bir video çok ilgimi çekti. Videoda yedi ülkede birçok erkeğin eş bulmakta zorlandığını ve bunun farklı ülkelerde ki nedenlerini anlatıyordu. Bazı ülkelerde erkekler eş bulmakta çok zorlanıyorlar. Bunun bazı nedenleri o ülkelerde oğlan çocuğunun tercih edilmesi ve erkeklerin kızlardan üstün tutulması; ülkenin güttüğü siyaset, başlık parasının ve düğün masraflarının çok yüksek olması, halkın örf ve adetleri, kültürleri ve dini inançlarıdır.

1. Çin: Çin’de özellikle kırsal bölgelerde erkekler eş bulmakta zorlanıyorlar. Bunun başlıca nedenlerinden birisi ülkenin daha önce uyguladığı tek çocuk politikası. Çinliler daha çok oğlan çocuk tercih etmelerinden dolayı, eğer bebek kız ise hamilelikte kürtaajla sonuçlanıyordu; Oğlan ise doğum gerçekleşiyordu. Ayrıca genç kızlar daha iyi eğitim ve iş bulabilmek için Büyükşehirlere göç edince kırsal bölgelerde erkekler evlenecek eş bulamıyorlar. Şu anda Çin’de erkek nüfusu kadın nüfusundan 30 milyon daha fazla.

2030’a kadar Çin’de kırsal bölgelerde yaşayan 30- 39 yaş grubu erkeklerin %20’sinin bekar kalacağı öngörülüyor.

2. Hindistan: Hindistan’da da aileler genellikle oğlan çocuk tercih ettikleri için şu anda her 100 kadına 106 erkek düşüyor. Kırsal bölgelerde ise özellikle Punjab bölgesinde ve yakınlarında

her 850 kadına 1000 erkek düşüyor. Bunun nedeni ise ailelerin kız çocuk istememesi; bazı bölgelerde kız çocuklarının sünnet edilmesi, batıl inançlar; başlık parasının, düğün masraflarının, düğünde takılmak için istenilen fazla miktarda altın ve mücevher; çok yüksek olması. Genellikle başlık parasını gelin olacak kızın ailesi müstakbel damada ya da damadın ailesine öder. Ekonomik sıkıntıdan dolayı Genç kızlar iş bulmak için kırsal bölgelerden büyük şehirlere göç ediyorlar. Daha yoksul kızlar ise başlık parasını veremeyecekleri için evlenemiyorlar. Kırsal bölgelerdeki erkekler Kadın sayısının daha az olması ve başlık verecek durumda olmamaları nedeniyle bekar kalıyorlar.

3. Suudi Arabistan: Suudi Arabistan’da erkeklerin ve kadınların nüfusu eşit olsa da çok sıkı dini ve ahlak kurallarından dolayı, düğün masrafları, başlık parası ve düğünde alınacak altınlara ödenecek paranın yüksekliğinden dolayı yoksul erkekler genellikle eş bulamıyor ve evlenemiyorlar. Başka ülkelerden gelin getirmek isterlerse, vize işlemlerinin zorluğu ve kültürel farklılıklarda evliliklerin yürümemesine neden olabiliyor.

4. Katar: Katar’da erkek nüfusu %75 kadın nüfusundan daha fazla, yani her üç erkeğe bir kadın düşüyor. Erkeklerin büyük çoğunluğu başka ülkelerden Katar’a göç etmiş olsalar da yerli erkeklerin nüfusu bile yerli kadınlardan daha fazla. Durum böyle olunca kadınların daha fazla eş seçme şansı olabiliyor. Ayrıca düğün masraflarının, düğünde takılacak altın, en önemlisi de başlık parasının çok yüksek olması birçok erkeğin bekar kalmasına neden oluyor.

5. Güney Kore: Güney Koreli kadınlar kariyeri evliliğin üstünde tuttukları için özellikle kırsal bölgelerden büyük şehirlere göç çok fazla. Kırsal bölgelerdeki yoksul erkekler eş bulmakta zorlanınca Vietnam, Tayland gibi başka ülkelere yabancı gelin getiriyorlar. Ne yazık ki dil ve kültür farkından dolayı o evliliklerin büyük çoğunluğu da boşanmayla sonuçlanıyor. Böylelikle Güney Kore’deki kırsal bölgelerde yaşayan erkeklerin evlenme şansı çok daha az olabiliyor.

6. Afganistan: Afganistan’da halkın yarısından fazlası yoksulluk sınırının altında yaşadığı için evlenecek erkeğin kıza verecek başlık parası ve düğün masrafları onun beraberinde de ev eşyaları alması çok zor olabiliyor. Özellikle hala savaş halinde olan yerlerde kadın göçü daha güvenli bölgelere günden güne artıyor. Dini inançlar, Örf ve adetler de farklı mezhepler arasındaki evlilikleri engelliyor. Bütün bu nedenlerden dolayı Afganistan’da Birçok erkek evlenemiyor.

7. Filipinler: Filipinler’de de ekonomik koşulların güç olmasından dolayı kırsal bölgelerden kadınlar eğitim ve kariyer için büyük şehirlere göç ediyor ve yabancı ülkelere gelen daha varlıklı erkeklerle evlenmeyi tercih ediyor. Böylelikle kırsal bölgelerdeki erkeklerde düğün masraflarının çok yüksek olmasından dolayı ve başlık parasını bulamadıkları için evlenemiyorlar.

İsterseniz siz de videoyu bu linkten izleyebilirsiniz:
<https://www.facebook.com/share/v/1FrACxTNce/?mibextid=wwXIf>

Yukarda belirtilen ülkelerde görüldüğü gibi, kız çocuklarına karşı oğlan çocuk tercih edilirse, zamanla erkeklere evlenecek Kadın sayısı azalır ve yavaş yavaş kendi neslimizi tüketebiliriz. Türkiye’de de birçok aile oğlan çocuklarına kız çocuklarından daha fazla değer verir; kızları mirasta Oğlan çocuklarıyla eşit tutmaz, koca, karısı üst-üste hep kız çocuğu olursa, oğlan çocuk doğuracak başka bir kadınla evlenmek ister. Hatta bazen çocuğun cinsiyetini babanın belirlediğini bile bile de bunu yapar.

Kadınlarda iki X kromozomu varken erkeklerde is bir X bir de Y kromozomu vardır. Eğer erkeğin X Kromozomu kadının X kromozomuyla birleşirse, çocuk kız olur. Erkeğin Y kromozomu kadının X kromozomuyla birleşince çocuk oğlan olur, yani çocuğun cinsiyetini Kadın belirleyemez.

Daha akıllı, üstün nesiller yetiştirebilmemiz için öncelikle ülkemizde Kadın cinayetlerinin önlenmesi gerekir. Kız ve oğlan çocuk arasında ayrım yapılmamalıdır. Kız çocukları küçük yaşta evlendirilmemelidir. Kız çocukları eğitim almaya devam ederse, büyüyünce daha akıllı çocuklar yetiştirebilirler. İnsanlar cinsiyetinden, dininden, mezhebinden, ırkından, engelinden dolayı evlilik dışı bırakılırsa, zamanla gençlerimize evlenecek kimse bulamayabiliriz ve kendi neslimizi yok edebiliriz.

DENEYİMLEDİKLERİM

Doğal Ürünlerle Doğal yoldan Kara böcek ve Karıncalar için İlaç Denemek İster misiniz?

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Karınca Kovucu Tarçın ve Karbonat Karışım

Malzemeler:

2 yemek kaşığı karbonat, 2 yemek kaşığı pudra şekeri, Tarçın (isteğe bağlıdır.)

Uygulama:

Karışımı karınca gelen yerlere serpiştirin. Pudra şekeri karıncaları çeker, karbonat yok eder.

Hamamböceği İçin Defne Yapağı – Limon – Soğan Karışımı

Ezilmiş defne yaprağını limon kabuğu ve az soğanla bir araya getirin. Kavanoza koyun, kapağını delerek mutfığa yerleştirin.

Başka bir karışım:

Sivrisinek Kovucu Lavanta Spreyi

Malzemeler:

1 su bardağı su, 10 damla lavanta yağı, 1 çay kaşığı elma sirkesi

Sprey şişeye koyarak perdelerinize veya yatağın yanına sıkabilirsiniz.

Uyarılar:

- Çocuklar ve evcil hayvan varsa nane yağı, sirke gibi maddeleri dikkatli kullanın.

- Etki süresi kısa olduğundan düzenli tekrarlamak gerekir.

Evdeki böcekleri (karınca, hamamböceği, sivrisinek vs.) uzaklaştırmak için doğal ve etkili başka karışımlara bakalım.

Malzemeler:

1 su bardağı su, 1/2 su bardağı beyaz sirke, 10–15 damla nane yağı (veya limon yağı)

Sirke ve Nane Yağı Karışımı (Genel Böcek Kovucu)

Uygulama:

Tüm malzemeyi yine sprej şişeye koyun ve çalkalayın. Pencere kenarlarına, mutfak dolaplarına, süpürgeliklere sıkın.

Kolay gelsin.

Umutla kalın.

OSCAR WILDE (C.3.3)

YAZAN: Nalan YILMAZ

nalanylmz@yahoo.com

Oscar Fingal O'Flahertie Wills Wilde, göz cerrahı Sir William Wilde ve şair yazar Jane Francesca Wilde'nın ikinci çocuğu olarak İrlanda'nın Dublin kentinde doğdu. Dokuz yaşına kadar evde eğitim gördükten sonra Portora Kraliyet Okulu'na kaydoldu. Başarılı bir eğitim hayatı sürdü. Trinity öğrencileri için en büyük ödül olan Berkeley altın madalyasını aldı. Oxford Üniversitesi Magdalen Koleji'ni kazandığı bir bursla okudu.

1854 – 1900 yıllar arasında yaşamış olan Oscar Wilde, Victoria Dönemi İngiltere'sinin en dikkat çeken, başarılı oyun yazarı, romancısı, kısa öykücüsü ve şairidir.

Kraliçe Victoria'nın hükümranlığını sürdürdüğü 1837-1901 yılları arasındaki Victoria Çağı diye anılan dönem ve sanayi devriminin ülkede yükselmesi Büyük Britanya'nın en parlak çağını oluşturur. Bu dönem, çok önemli ekonomik, siyasal, sosyal dönüşümlere yol açmış olduğu gibi sosyal hayatta, büyük çelişkileri de bünyesinde barındırmıştır. O yıllara kadar ekonomiye, toprak sahipleri yön verirken makineleşmenin yaygınlaşmasıyla ekonomik güç, burjuva sınıfının eline geçmiş, sanayileşme ile büyüyen ekonomiye karşın ülkedeki sınıflar arası uçurum giderek artmış, yoksul olan işçi sınıfının yoksullaşması fazlalaşmıştır. Mina Urgan çelişkiler, çatışmalarla dolu Victoria dönemini alttaki cümlelerle özetler.

Ailevi değerlerle saygıdeğer olma merakı ve bunun getirdiği ikiye bölünmüşlük.

Toplumsal durumlardan ve bireysel koşullardan aptalcasına memnunluk.

Cinsel konularda yapay çekingenlik ve sevgisiz evliliklerin kutsal bulunması.

Dar kafalılık ve dinsel yobazlığa karşın Hristiyanlığın dibini oyan bilimsel araştırma ve gelişmeler.

Para ve madde severlik, alt sınıfların, parasızların saygın bulunmaması.

Plansız gelişen sanayileşme ve haksızlıklarla dolu çalışma şartları, adaletsiz ekonomik düzen.

Sanata duyulan düşmanlık ve edebiyatın salt eğlence aracı olarak algılanması.

Pek çok edebi türde ürünler vermiş İngiliz yazar David Herbert Richards Lawrence ise endüstrileşmenin birey üzerindeki yabancılaştırıcı etkisi üzerinde durarak bu dönemin çirkinliği üzerine şunları söylemiştir, “Bunu belki hiç kimse bilmediği halde XIX. yüzyılda insan ruhuna gerçekten ihanet eden şey çirkinliktir. Victoria Çağı'nın refah günlerinde paralı sınıfların ve sanayide kalkınmayı sağlayanların işledikleri büyük cinayet, emekçileri çirkinliğe, çirkinliğe ve gene çirkinliğe mahkûm etmekte: Bayağı, biçimsiz, çirkin giysiler, çirkin mobilyalar, çirkin evler, çalışanlarla işverenler arasında çirkin ilişkiler. İnsan ruhunun, ekmekten fazla güzelliğe gereksinimi vardır.”

İşte böyle bir dönemin etkisiyle Oscar Wilde, “Bay W.H.’nin Portresi”, “Sosyalizm ve İnsan Ruhu”, “Yalanın Gözde Düşüşü”, “Kalem ve Zehir”, “Sanatçı Olarak Eleştirmen” ve Shakespeare oyunlarının sahne kostümlerini konu alan “Maskelerin Hakikati” başlıklı eleştiri, deneme metinlerini kaleme aldı. İlk kurmaca eseri “Narlı Ev”i 1891’de yayımladı. Alegorik öykülerden oluşan bu eserin ardından aynı yıl “Dorian Gray’in Portresi”ni (The Picture Of Dorian Gray)” yazdı ve bu kitap içerdiği eşcinsel göndermeler nedeniyle hayli tartışmalara yol açtı. “Vera ya da Nihilistler”, “Lady Windermere’in Yelpazesi”, “Ciddi Olmanın Önemi” gibi oyunlara, “Lord Arthur Savile’in Suçu”, “Gizli Olmayan Sfenks” gibi öykülere, “Bencil Dev”, “Mutlu Prens”, Sadık Dost” gibi masallara ve pek çok şiire imza attı.

Tam bir estet olan Oscar Wilde, tek romanı olan Dorian Gray’in Portresi romanının önsözünde estetizmi şu cümlelerle savunur, “Sanatçı güzel şeyler yaratandır. Sanatı göz önüne serip sanatçıyı gizlemek sanatın amacıdır. Eleştirmen, güzel şeylerden edindiği izlenimi başka bir üsluba ya da yeni bir malzemeye dönüştürür... Güzel şeylerde çirkin anlam çıkaranlar, çekicilik yoksunu, kokuşmuş kişilerdir... Sanat tümünden yarar dışıdır.”

Annesinin Wilde üzerinde etkisi büyüktü. Ozanlığında, olağanüstü konuşma yeteneğine ve başkaldıran karaktere sahip olmasında, annesi onun rol modeliydi. Şiirlerinde kıtlıkla, açlıkla karşı karşıya kalan İrlandalıların acılarını, İngiliz yönetimine karşı olan isyanlarını anlatan Lady Wilde da en az oğlu Oscar kadar nüktedandı. Örneğin, evinde vereceği bir partiye, saygıdeğer bir dostunu davet edip edemeyeceğini soran bir davetlisine yanıtı, “Biz bu evde o tanımı hiç kullanmayız. Tüccarlar saygıdeğerdir sadece.” olmuştu.

Babası öldüğünde Oxford’da tahsilini sürdürmekte olan Wilde yirmi iki yaşındaydı. Süslü püslü, son derece dikkat çekici giyiniyor, kristaller, tavus kuşu tüyleri, zambaklar topluyordu. Yıllar sonra, “Yaşamımın iki dönüm noktası var: Biri babamın beni Oxford’a yollaması; öteki toplumun beni zindana yollaması” diyecekti. Keyif veren her şeyi, içkiyi, yemek yemeyi sever, sosyetenin çağrılarına katılır, lüks kulüplere gider “Keyfin anısından ya da pişmanlık duymanın lüksünden başka geriye bir şey kalmaz” derdi.

Aykırı kişiliği ve özdeyişleri insanların tepkisini çektikçe züppelekle ve düşüncelerinin yüzeyselliğiyle suçlanıyordu. Onun, bencil ve özentili olduğunu söyleyenlere karşın Borges dedikodulara kulaklarını tıkıyor, “Genellikle yazarlar, söylediklerini olduğundan daha derin

göstermeye çalışırlar. Wilde ise, uçarı görünmek isteyen derin bir insan” diyordu. Andrei Gide de Borges gibi Wilde’ın nükteli söyleyişlerinin altında gizli olan bilgece düşüncelerin farkına pek çok insandan önce varmıştı, “Onun yaşamından daha trajik bir yaşam düşünülebilir mi? Dikkat edebilse, daha dikkatli davranabilse ne kadar büyük bir dahi olduğu görülecek.” diyordu. Gide’in bahsettiği trajedi gerçekten de Wilde’ın tüm yaşamını altüst eden bir davayla ilgiliydi.

Oscar Wilde, kraliyet danışmanlarından olan Horace Lloyd’un kızı Constance Lloyd ile 1884’te evlendi bu evlilikten iki çocukları oldu. Biseksüel olan Wilde’ın hemcinsleriyle ilişkisi evliliğine rağmen devam etti. Pek çok erkekle ilişkileri oldu ancak bunlardan Lord Douglas’la ve Alfred Taylor’la ilişkilerinin basında yer alması kötü sonunun da başlangıcı oldu.

Oscar Wilde davası, Victoria Dönemi İngiltere’si için çok ilgi çekici bir davaydı. Konu günlerce gazete manşetlerinde yer almış, yargıçlar, savcılar davalara önyargıyla girmiş, kiliseler bile bu konu üzerine vaazlar vermişti. Wilde’ın suçu, 1891 yılında, kendisiyle aynı üniversitede okuyan Lord Douglas’la ilişkiye girmiş olmasıydı. Queensberry Markisi olan baba Douglas, bu ilişkiye çok tepki gösterdi, oğlunu Wilde’dan ayırmak için pek çok yolu denedi Babasına büyük bir nefret duyan Lord Douglas ise bu çatışmayı sonuna kadar kendi çıkarları için kullandı. “Dorian Gray’in Portresi” romanının yayımlanmasının ardından bu olayların patlak vermesi, Oscar Wilde’ı toplum nazarında epeyce zor durumda bıraktı ve saygınlığı yitirmesine yol açtı. Bu arada oğluna ve Wilde’a kızgın olan baba da boş durmadı, gittiği kulüplerde, Wilde’ı herkesin önünde aşağılamaya çalıştı. Ona hakaretler içeren çeşitli notlar bıraktı. Son derece kindar olan Lord Douglas ise Oscar Wilde’ı babasına karşı dava açması için işlemeye başladı. Yakın çevresinin şiddetle karşı çıkmasına karşın Wilde, büyük bir hata yaptı ve Marki aleyhine hakaret davası açtı. Davayı kaybetti. Ardından eşcinsellik suçlamasıyla yargılandı, iki yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Sonun başlangıcı olan bu davaların ardından zindana yollandı. Orada, Douglas’a elli bin kelimelik bir mektup yazdı ancak bunu ona iletmesi mümkün olmadı. Bu mektup Wilde’ın ölümünden sonra De Profundis (1905) adıyla yayımlandı. “Oscar Wild’ın Mektupları adıyla yayımlanması ise ancak 1962’de mümkün olabildi. Bu mektupta, Lord Douglas’la olan ilişkilerini, mahkeme ve tutukluluk sürecindeki duygularının yanı sıra din, sanat gibi konulardaki görüşlerini anlattı. Cezasını tamamladıktan sonra İngiltere’yi terk edip Paris’e yerleşti, en iyi ve son şiiri olan Reading Zindanı Baladı’nı (1898) yazdı. Şiirde bir idam mahkûmunun duygularını, cezaevlerinin insanlık dışı koşullarını, Orta Çağ’dan kalma İngiliz ceza sistemini anlattı. Eser ancak altı baskı yaptıktan sonra kitabın üzerine Oscar Wilde adı yazıldı. Önceki baskılarda ise cezaevindeki sicil numarası olan C.3.3. (C Bölümü, 3.koğuş, 3.hücre) yazıyordu.

Cezaevinden çıktıktan sonra da Lord Douglas’la tekrar birlikte olsa da araları eskisi gibi değildi. Douglas’a babasının ölümünden yüklüce miras kalmış olmasına rağmen beş parasız durumda olan Wilde’a yardım etmedi. Toplum tarafından aforoz edilmiş olan Wilde ise Sebastian Melmoth adını kullanmaya başladı. Yaşamının son üç yılını, ekonomik olarak son derece kötü durumda bir otel odasında geçirdi. 30 Kasım 1900’de Ben Barnes’de, bir kulak ameliyatının ardından oluşan çeşitli komplikasyonlar sonucu hayata gözlerini kapadı.

Hayatının büyük bir bölümünde sosyalizmi savundu. Ona göre, estetikçi amaçlara ulaşmak ancak sosyalizmle mümkündü. “İğrenç yoksulluğun, iğrenç çirkinliğin, iğrenç açlığın” bulunduğu bir dünyada kimse mutlu olamazdı. Özel mülkiyetin hâkimiyetinde bu düzen değişemezdi ve insanoğlu açlıktan sürünmek ya da ömür boyu karın tokluğuna yaşamak için yaratılmamıştı. Demokrasi ise “halkın, halk tarafından halk adına sopaya çekilmesi”ydi. İnsanca yaşamak ancak sosyalizm ile mümkün olabilirdi. Bu bir ütopya olsa da ilerleme ile gerçekleşmesi mümkündü.

Görüleceği gibi onun sosyalizm anlayışı, işçi sınıfının egemenliğiyle gerçekleşecek siyasal bir düzen değildi.

O, yaşamı boyunca birbiriyle çelişen şeyler yaptı. Topluma ilişkin düşüncelerini ustaca gizlerken, sarkastik tarzıyla düşüncelerini ustaca söylemeyi bildi. Yüksek sanatı savunurken popüler olmanın peşine düştü. Kişisel ilişkilerinde olağanüstü nazık, cömert ama eşine karşı bir o kadar acımasızdı ve toplumdan gizlemeye çalıştığı eşcinselliğini eserlerinde hevesle açığa çıkardı.

Yazının son bölümü Dorian Gray’ın Portresi romanından bir alıntı olsun.

- Sanat üstüne ne düşünüyorsunuz?
- Sanat, bir hastalık...
- Aşk?
- Bir yanılsama...
- Din?
- İnanç yerine geçen moda bir karşılık.
- Siz bir kuşkucusunuz.
- Asla! Kuşkuculuk inancın başlangıcıdır.
- Nesiniz, siz?
- Tanımlamak, sınırlamaktır...

Kaynakça:

- Elizabeth Hollander, “Oscar Wilde’ ın Hayatı Ve Yazarlığı”
- Oscar Wilde, “Sanatçı: Eleştirmen, Yalancı, Katil – Estetik Ve Etik Üzerine” İletişim Yayınları, (Çevirenler: Esin Soğancılar, Kaya Genç, Fatih Özgüve, Türker Armaner)
- Şakir Eczacıbaşı (2002), “Oscar Wilde Tutkular, Acılar, Gülümseyen Deyişler” Remzi Kitabevi
- Oscar Wilde (2010), Dorian Gray’ın Portresi, Çeviren: Nihal Yeğınobalı, Can Yayınları,

SANATIN KADIN SESLERİ AĞUSTOS

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar değerli sanat dostları. Umudun Kadınları Dergisi yayın kurulu olarak biz bu sayımızda yine dopdolu bir sanatın kadın sesleri köşesiyle sizlerle beraberiz. Önce başlıklar:

Türk Halk Müziği sanatçısı Banu Kırbağ yaşamını yitirdi

İKSV ve DenizBank’tan sanatta erişilebilirlik hamlesi

Gülben Ergen'den Mattia Ahmet için adalet arayan Yasemin Minguzzi'ye destek

AYLA BAŞAR HAYATINI KAYBETTİ

Çiçekoğlu ve Baydar’a ödül

Türk Halk Müziği sanatçısı Banu Kırbağ yaşamını yitirdi

Bir döneme damga vuran 'Ölsem de Bir Kalsam da Bir', 'Unutulur' şarkılarıyla hafızalara kazınan Türk Halk Müziği sanatçısı Banu Kırbağ, 74 yaşında yaşamını yitirdi.

Acı haberi meslektaşı ve yakın dostu Melike Demirağ duyurdu. Demirağ paylaşımında şu ifadeleri kullandı: "Gençlik yıllarımın can arkadaşı, meslektaşım, eski eltim, dostum Banu'cuğum veda etmiş bu aleme. Ruhu ışıklarda olsun. Başka boyutlarda sevdikleriyle buluşsun. Seni çok sevdik. Unutulmaz şarkılarıyla unutulmayacaksınız" Banu Kırbağ 2 Mart 1951 tarihinde İstanbul'da doğdu. Müziğe 1969 yılında lise öğrencisi iken okul orkestrasında amatör olarak solistlik ile başladı. Okulu ile birlikte İstanbul Belediye Konservatuarı Şan ve Solfej Bölümü'ne devam etti. Daha sonra profesyonel sahne hayatına atıldı.

1972 yılında Zafer Dilek ve kardeşi Hülya Kırbağ ile üçlü müzik grubu olarak başladığı çalışmalarını 4 adet 45'lik ve 1 adet albümle 3 yıl boyunca sürdürdü. Daha sonra müzik hayatına solo olarak devam etti. 1978 yılı müzik kariyeri için dönüm noktası oldu. Ölsem de Bir Kalsam da Bir ve Unutulur ile büyük başarı elde etti. Aynı yıl başladığı, Timur Selçuk yönetimindeki Çağdaş Dershanede 5 yıl şan, solfej, armoni, kontrşan, kontrpuan, düzenleme eğitimleri aldı. Dönemin Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı'nın daveti ile "Sovyet-Türk Kültür Etkinliklerinde Moskova, Bakü, Aşkabat gibi şehirlerde konserler verdi. Kendisi için yazılmış bir Umur Bugay müzikalinde Alpay İzer ile birlikte rol aldı ve ilk tiyatro-müzikal deneyimini bu oyunla kazandı.

1982 yılında "Anlatamıyorum" albümü için birçok besteci ile görüştü ancak sonuç alamadı. O dönemde yavaş yavaş başladığı beste çalışmalarına ağırlık verdi, 2 yıl boyunca yoğun çalıştı. Albümün 6 şarkısını ürettiklerinden seçerken Faruk Nafiz Çamlıbel, Ahmet Kutsi Tecer, Ümit Yaşar Oğuzcan gibi şairlerin şiirlerine besteler yaptı. Bu bestelerden birini düzenleyerek ilk Türk kadın aranjör unvanını aldı. Albüm 1984 yılında yayımlandı.

1987 Kuşadası Altın Güvercin Müzik Yarışması'nda Aysel Gürel'in sözlerini yazdığı ve kendi bestelediği Bir Bahar Aşkısın parçasını Ayşegül Aldinç seslendirdi. Yarışmada Kırbağ şarkının düzenlemesini yaparak 30 kişilik orkestrayı 20 bin kişilik seyirci önünde yönetti ve Türk pop müzik tarihinde ilk kadın orkestra şefi unvanını aldı. Bu yarışmada "Güneş Gazetesi Özel Ödülüne layık görüldü. 1991 yılında TRT tarafından Zerrin Özer'in seslendirdiği Bırak Ellerimi ile yılın en iyi bestesi dalında birinciliğe layık görüldü.

Banu Kırbağ'ın vefatı üzerine birçok ünlü isim, üzüntüsünü sosyal medyadan dile getirdi.

Selda Bağcan ise "Bestelerini seslendirdiğim sevgili arkadaşım Banu Kırbağ, mekânın cennet olsun" dedi.

Nükhet Duru da paylaşımında "Değerli müzisyen ve şarkıcı Banu Kırbağ'ın vefat haberini büyük bir üzüntüyle öğrendim. Sesi ve şarkıları hepimize çok özel bir miras. Ruhu şad olsun" ifadelerini kullandı.

Şarkıcı Nilüfer Yumlu sosyal medya hesabından, "Sevgili Banu Kırbağ'ın vefatını duydum ve çok üzüldüm. Benim de bir tanesini çok severek söylediğim ne güzel şarkılar bıraktı bizlere. Allah'tan rahmet, geride kalan yakınlarına sabırlar dilerim" şeklinde paylaşım yaptı.

İKSV ve DenizBank'tan sanatta erişilebilirlik hamlesi

İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), kültür-sanat etkinliklerinde kapsayıcılığı artırma vizyonu ile önemli bir iş birliğine imza attı. İKSV, Türkiye'de kültür-sanat alanında sürdürülebilirliği ve herkes için erişilebilirliği odağına alan DenizBank ile "Erişilebilir Sanat Partnerliği" başlattı.

Sanatın toplumun her kesimine ulaşmasını hedefleyen bu ortaklık kapsamında, fiziksel veya nörogelişimsel farklılıkları olan bireylerin izleyici, ekip üyesi ya da sahne katılımcısı olarak İKSV etkinliklerine daha etkin şekilde dahil edilmesi amaçlanıyor. İş birliğinin ilk adımları ise bu sonbaharda gerçekleşecek 18. İstanbul Bienali ve 29. İstanbul Tiyatro Festivali ile atılacak. Bu yeni ortaklık kapsamında; Erişilebilir kültür-sanat etkinlikleri düzenlenecek, Farklı engel gruplarına uygun erişilebilir turlar gerçekleştirilecek,

Etkinliklerde engellenen bireyler becerilerine göre süreli olarak istihdam edilecek.

İKSV ve DenizBank, bu çalışmalarla kültür-sanat yaşamını herkes için daha erişilebilir ve kapsayıcı hale getirmeyi hedefliyor. Projenin önümüzdeki dönemde genişletilerek farklı sanat disiplinlerini de kapsamaya planlanıyor.

Gülben Ergen'den Mattia Ahmet için adalet arayan Yasemin Minguzzi'ye destek

İstanbul'un Kadıköy ilçesindeki bir semt pazarında bıçaklı saldırı sonucu öldürülen Mattia Ahmet Minguzzi'nin annesi Yasemin Minguzzi ve yakınlarının hukuk mücadelesi devam ediyor.

Anne Minguzzi, infaz yasasının değişmesi için Bakırköy Meydan'da oturma eylemine başladı. Yurttaşlar ve siyasiler, eylemin üçüncü gününde de anne Minguzzi'yi yalnız bırakmadı. Çocuğunu kaybeden birçok anne de kendi kayıpları ve Minguzzi için oradaydı. Eyleme katılan isimler arasında CHP İstanbul İl Kadın Kolları Başkanı Hatice Selli Dursun, İYİ Parti Genel Başkanı Müsavat Dervişoğlu'nun eşi Nahide Dervişoğlu, İYİ Parti Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş ve İYİ Parti Kadın Aile ve Sosyal Hizmetler Başkanı Kevser Ofluoğlu, Anahtar Parti Genel Başkanı Yavuz Ağırallıoğlu ve sanatçı Gülben Ergen de vardı. Minguzzi için çağrıda bulunan Ergen, şunları söyledi:

"Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır, diyen bir peygamberin kullarıyız. 6 aydır benim benim yardım isteyen bir anneyi yerlerde süründürmeye utanmıyor muyuz biz hiç? 24 yıl istiyorum

diyor, 54 yıl olsa da acısı soğumayacak. Kaç yaşında kadının annesi ve kız kardeşi burada. Dünya duysun sesini. Yasemin yaşayan bir ölü. Ben evladını kaybetmiş bir annenin çocuğuyum. Neden 6 aydır bir karar çıkamıyor.

Neden bu kadın avaz avaz bağıyor. Bu kadın neden ‘ben sizlerin de çocuklarını savunuyorum demek’ zorunda kalıyor. Bir annenin ahı dünyayı yakar. ‘Biz yanındayız Yasemin’ demekle olmuyor. Hepimizin evladı var. ‘Beni canımla tehdit ettiler’ diyor ama onun canı yok artık. Ölse gam yemez artık. Bu son olsun. Sen bir daha eylem yapmak zorunda kalma Yasemin. Ahmet bütün kardeşleri için emsal karar çıkarsın.”

AYLA BAŞAR HAYATINI KAYBETTİ

Uzun süredir hastanede tedavi altında olan şarkıcı Ayla Başar, yaşamını yitirdi. Film-San Vakfı, ünlü ses sanatçısı Ayla Başar’ın vefatını sosyal medya hesabından duyurdu. Açıklamada, “Ses Sanatçısı Ayla Başar’a Allah’tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz” ifadelerine yer verildi.

Türk Sanat Müziği’nin sevilen seslerinden biri olan Ayla Başar, uzun yıllar boyunca sahnelerde ve ekranlarda yer aldı. 1942 yılında İstanbul’da doğan sanatçı, 1960’lı yıllarda profesyonel müzik kariyerine başladı ve geniş bir hayran kitlesi kazandı.

Müzik Kariyeri ve Eserleri

Ayla Başar, “Hoş Geldin”, “Vardar Ovası”, “Sen de Bizdensin”, “Sarmaşık Güller” ve “Köylü Güzeli” gibi unutulmaz eserleriyle müzikseverlerin kalbinde özel bir yer edindi.

Sinema Kariyeri ve Oyunculuk

Ayla Başar aynı zamanda sinema oyuncusu olarak da tanındı. “Asılacak Kadın” (1984), “Hatırladıkça” (1986), “Sevenler Ölmez” (2008) gibi filmlerde rol aldı. Sanatçı, Film-San Vakfı üyesi olarak sinema dünyasında da aktif bir rol üstlendi.

Çiçekoğlu ve Baydar’a ödül

24 Ekim - 2 Kasım arasında sinemaseverlerle buluşacak 62. Uluslararası [Antalya Altın Portakal Film Festivali](#)’nde; ‘[Sinema Emek](#) Ödülü’ Feride Çiçekoğlu’na, ‘Genç Sinemacı Emek Ödülü’ ise Cansu Baydar’a verilecek.

Feride Çiçekoğlu siyasi düşünceleri nedeniyle 12 Eylül döneminde yargılandı. Ankara Ulucanlar Cezaevi’nde tanıştığı küçük bir çocukla paylaştığı anılar, Uçurtmayı Vurmasınlar adlı kitabına ilham oldu. Kitabı sinemaya uyarlamak isteyen yönetmen Tunç Başaran ve sanat yönetmeni Jale Başaran’la yaptığı çalışma sürecinde senaryo yazmayı öğrendi.

Çiçekoğlu senaryo yazarlığına Xavier Koller’in yönettiği, Yabancı Dilde En iyi Film OSCAR’ını alan 1990, İsviçre yapımı ‘Reise der Hoffnung-Journey of Hope-Umuda Yolculuk’ ile devam etti. 2007’de bu alanda profesör olan Çiçekoğlu’nun İngilizce yayınlarının yanı sıra

toplumsal cinsiyet meseleleri üzerinden İstanbul filmlerine odaklanan bir üçlemesi bulunuyor: Vesikalı Şehir (2007), Şehrin İtirazı (2015) ve İsyanık Şehir (2019). Çiçekoğlu, Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde; 1989'da Uçurtmayı Vurmasınlar ile 'En İyi Senaryo' ödülüne, 2021'de de 'Altın Portakal Ulusal Film Yarışması Cahide Sonku Ödülü'ne layık görüldü. Senaryolarını Melisa Önel ile birlikte yazdığı Kumun Tadı (2014) ve Aniden (2022) filmleri Berlin'de ve Tokyo'da dünya prömiyeri yaptılar. Üçüncü ortak senaryoları olan Pivot filminin yapım hazırlıkları sürüyor.

En güncel kitabı Bir Senaryo Yazalım (2025) ile yaklaşık kırk yıllık senaryo yazarlığı deneyimini genç kuşaklarla paylaşan Çiçekoğlu, halen İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde mimarlık, edebiyat, psikoloji ve senaryo yazarlığı dersleri vermeye devam ediyor. Cansu Baydar, 2014'te Berlin'de bir parkı işgal eden mültecilerle yaptığı görüşmelerden oluşan This Is Afreeca adlı kısa belgeseli çekti.

Berkun Oya'nın Bir Başkadır dizisinde ve Cici filminde yönetmen ve yapımcı asistanlığı yaptı. Kaan Müjdecı'nın Iguana Tokyo filmi ve Hamlet dizisinin senaryo ve yönetmen asistanlığını üstlendi. Yazıp yönettiği ilk kısa film 'Neredeyse Kesinlikle Yanlış', dünya prömiyerini 81. Venedik Film Festivali'nin Orizzonti Kısa Film Yarışması'nda, Kuzey Amerika prömiyerini ise Sundance Film Festivali'nde yaptı. 50'den fazla uluslararası festivale seçilen film; İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Güney Kore, Fransa, İspanya, Portekiz, Mısır, Irak, Kosova, Romanya, Ermenistan, Azerbaycan, Makedonya'da gösterildi. Baydar, Türkiye prömiyerini Antalya'da gerçekleştirdiği 'Neredeyse Kesinlikle Yanlış' filmiyle 61. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde "Ulusal Kısa Film Yarışması En İyi Kısa Film Ödülü"nü kazandı.

Bakü Uluslararası Film Festivali'nin Uluslararası Yarışmasında En İyi Kısa Film, İzmir Kısa Film Festivali'nde En İyi Kurmaca Film, En İyi Oyuncu (Rahaf Armanazi) ve En İyi Görüntü Yönetmeni (Barış Özbiçer), Landshut Kısa Film Festivali'nde Seyirci Ödülü, Akbank Kısa Film Festivali'nde En İyi Kısa Film, Engelsiz Filmler Festivali'nde En İyi Kısa Film, Sinop Film Festivali'nde En İyi Kısa Film, Sinepark Kısa Film Festivali'nde En İyi Kısa Film ve En İyi Yönetmen, FILMAY Kısa Film Festivali'nde En İyi Yönetmen, Kaş Film Festivali'nde En İyi Oyuncu (Rahaf Armanazi) ve En İyi Yönetmen ödüllerini toplayan film, SİYAD Türkiye Sineması Ödülleri'nde de 2024'ün en iyi kısa filmi seçildi.

Gelecek sayımızda yeniden sanata ve kadına dair gündemde ne varsa sizlerle buluşturmaya çalışacağız. Umutla kalın.

21.08.2025

GÜNLÜKLER

PONDİK 2

YAZAN: Nimet ÖZGİZEP

nimetoetz@hotmail.com

Çocukken üşütüp grip, zatürre olmamak ne mümkün. O zaman sigorta var mıydı bilemiyorum. Öyle doktora gitmek de yoktu. Anacığımın elleri şifa kaynağıydı. İki ovar bir tıpışlar, kalk şöyle bir silkin, “ben iyiyim de” derdi. Üşüttüysek, yağda pul biberi yakar, pamukla ıslatarak sırtımıza, göğsümüze sürer, üstüne gazete kağıdı ve tülbent örter yataardık. Sabah kalktığımızda iyi hissederdik. Hiç unutmam kışın kar yağdığında, üzerimizde bir kazak, ayağımız çıplak saatlerce kayar, karda oynardık. Ama hiç hastalanmazdık. Hastalansak bile oynamaya çıkabilmek için “İyiyim anne, bak nasıl hopluyorum” derdim. Nesil sağlamış. Çocuk yaşımızda kendi kendimize büyüdük, annem çalışıyordu. Bizlere ablam Muazzez bakar, yemeğimizi yapar, herşeyimizle ilgilenirdi. Biz çocuk o da çocuk. Öyle çamaşır makinası, bulaşık makinası, ocaklı fırın hak getire. Herşey bilek gücü...

Sabah kahvaltılarımız neşe içinde geçerdi. Annem pazar günleri evde olur, sabah erken kalkar ve günün en sevilen altüst böreğini yapardı. Ben kenar severdim. Kıtır kısımlarını bana verirdi anneciğim. Diğer günlerde kış aylarında soba kenarına sofra kurulur, yer sofrasının etrafında yerimizi alırdık. Sobaya en yakın oturan ekmeği yapıştırır, çıkan ses ve koku bizleri çok mutlu ederdi. Sanayağı eşliğinde iştahla yerdik kızarmış ekmeğimizi. Her sabah kiloya yakın beyaz peynir biterdi. Evde yumurta sucuk piştiği zaman bayram olur, lokmalar bütün yutulurdu.

Çok çeşidimiz olmasa da mutluluğu katık ederdik yediklerimize.

Bizler programlanmış çocuklar olmadık. Oyunlarımızdan, kendi yaptığımız oyuncaklarımızdan keyif aldık. Mutluluğun resmi çocukluğumuzdaki gülen yüzlerimizdi.....

Anılar ve hayaller olmasa hayattan tad alabilir miyiz? İnsan hayatı acı tatlı izler bırakır ruhlarda ve bedende. Çocukluğuma gittim yine bu pandemi döneminde. Bizim neslin kaçının evinde akan su vardı ki. Çoğumuz mahalle çeşmesinden doldururduk kovalarımızı, helkelerimizi. Öyle plastikler, naylon torbalar hayatımıza henüz girmemişti. Testiler vardı içme suyunu doldurduğumuz, yine künklerimiz vardı turşu kurduğumuz. Buzdolabı, tüplü ocak, elektrikli aletler henüz hayatımızda yoktu....Hazır giyim Samanpazarında satılır onları da herkes alamazdı. Sobada ısıtma sularla yapıldı banyolar. Yeşil sabun neyimize yetmiyordu? En azından sağlıklıydı. Taşına suyla çanaşır yıkanır eller kızarır. Odun yakılır üzerine teneke çamaşırlar kaynatılırdı. Ama biz çok mutlu geçirdik çocukluğumuzu. Yaratıcıydık, oyuncaklarımızı kendimiz yapardık. Gelmek istediğim nokta. Kuraklık, elektrik kesintileri hatta yokluğu bizim neslimizi yıkmaz, hiç zorluk da çekmeyiz geri dönüşlerde. Yeter ki ekmeğimiz, pişirecek aşımız olsun.

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

YANGIN YERİ: YÜREĞİ

YAZAN: Gülseren MUNGAN

gulserenmungan@gmail.com

Güneş yüzünü gösteriyor artık. Dağ lâleleri açtı. Hem de papatyalar... Yaylalar süt ve kekik kokuyor. Koyunların, keçilerin sesi yankılanıyor vadilerde. Taşlar ısınıyor. Toprak gözünü açtı. Kuşlar ötüşüyor, sular çağıldıyor. Kısacası; dağlar uyandı. Kardelenlerin zamanı geçti, umarsız gittiler.

Beyaz, yerini rengârenkliğe bıraktı...

Umursamıyor Fehime güneşi falan. İçinde bin yılan kımıldıyor sanki. Bir yüksek dağlara bakıyor, bir alçak ovaya. Tam ortasında yılgınlığın. Yedi ay kış boğmuş umudunu, şimdi de göç etme korkusu... Gidin demesi kolay. Nereye gider, ne yapar, neyle geçinirler? Bir at arabasına dolduracaklar kendilerini. Her şeylerini... Zaten iki göz odada ne olur ki? Sığışırlar bir at arabasına geçer giderler. Bir oğlu, bir kızı, bir de kendi. Kim arar, kim sorar onları?

Gözü, tülbindinin oyalarında, dalgın Fehime... Oyalarından birini alıp ağzına, ısıırıyor, farkında değil. Yeni yaşam kolay mı? Ya Adana ya Mersin'e; pamuk toplamaya, ya da fındığa gidecekler. Artık işçi başı nereye derse...

“Ana! Ana!”

Kızı bu seslenen, telaşlanıyor. Pencereden uzatıyor başını:

“Ne var, ne oldu? Ne var?”

Her an korkunun âlâsı içlerindeki. Her an bir şeyler olacak gibi. Her an, gök karışacak, yerle vuruşacak gibi. Kurşun, yağmura sarılıp başlarına yağacak gibi... Diken üstünde bir yaşamın eteğindeler. Koşarak geliyor çocuk:

“Ana, ana! Medo yukarı çıktı,” diyor telâşla.

Yüreğini ağzına getiren şey bu demek. Çocuk işte...

Medo, kızının keçisi. Yavrulamak üzere. Birkaç koyun, birkaç keçileri var. Evlerine yakın, daha çok arpa ekili kıraç bir tarlaları, birkaç asmalık üzümleri. Her şeyleri işte böyle birkaç, birkaç... Çok şeyleri hiç yok. Hayalleri bile azıcık: Bir öğretmen, bir sağlık ocağı, yol, su...

Kızının sesi soluğu kesiliyor. Merakla evden çıkıyor Fehime. Kızı Medine ortalarda yok. Keçisinin peşinden gitmiş belli ki. O da arkasından seğirtiyor. Patıkayı lâstik terliklerle çıkmakta zorlanıyor ama kızını bulmak zorunda çünkü her yer tuzak dolu.

Kocası mayına bastı iki yıl önce, ayağı koptu. İyileşemedi. Kangren mi ne diyorlar, ondan oldu işte. Yitirdi kocasını. Oğlu Ferhat var iyi ki. On dördünde. Her işe o koşuyor. Oğlu, dünya iyisi bir insanoğlu. Yok, bir melâike sanki.

Fehime, kızının peşinden patikadan aşağıya sarkıyor şimdi. Medine yok ortalarda.

“Medinee, Medinee...Neredesin kızcağızım? Bilmez misin oralar tehlikeli?”

Sesi yankılanıyor dağlarda ama kızı yanıt vermiyor.” Döner nasılsa Medo’yu bulunca,” diyor içinden. Geri dönmeli. Birkaç güne yola çıkacaklar. Yolluk hazırlayacak, yolda aç kalmasın çocukları. Hayvanları götürüp kasaba verecekler daha. Onları götürmek zor.

Geri döndüğünde, iki jandarma erini kapıda bekler buluyor Fehime. Korkuyor.

“Bu evin eri kim?” diyor biri.

“Çağır gelsin!” diyor öteki.

“Benim erim yok kardaşım. Ne diyeceksen bana de.”

“Yarın bu köy boşalmış olacak, bilirsiniz.”

Bu kez şaşırıyor Fehime:

“Etmeyin!” diyor. Biz daha gidecek yer bulamadık. Haber bekleriz Adana’dan. Daha birkaç günümüz var, öyle dediydiniz.

“Durum değişti. Emir böyle. Yarın öğlene köy boşalmış olacak. Sakın kalan malın olmasın; çünkü boşalan köyler yakılacak. Haberinizi ola.”

“Ne, ateşe mi vereceksiniz? Elli hanenin ellisini de mi?”

“Hepsini, emir böyle.”

“Ya diğerleri?”

“Hepsine söylendi. Bir siz kaldıydınız. Hadi kolay gele.”

“Emir kulu onlar, “diye geçiriyor içinden arkalarından bakarken Fehime. Çöküyor kapının önüne, alıyor başını ellerinin arasına. Sonra, dizlerinin üzerine kapanıyor. Saatler geçiyor sanki... Bir el dokunuyor omzuna, irkiliyor. Oğlu Ferhat bu. Soran gözlerle bakıyor ona. Nice sessiz gelmiş böyle? Sarılıp koluna oğlunun, bırakıyor gözyaşlarını. Artık ağlıyor Fehime. Sonunda ağlayabiliyor. Hep güçlü olmak kolay mı? Hiç konuşmuyor oğlu. Belli sıra dışı bir şey olmuş. Bekliyor.

“Oğlum...” diyor zar zor kaygılı bir ses tonuyla. “Oğlum, jandarma geldi. Yarın gidecekmişiz. En geç öğleye çıkacakmışız. Evlerimizi yakacaklar. Nereye gitsek dönemeyeceğiz. Daha haber de gelmedi Adana’dan,” der demez yeniden boşalıyor gözyaşları acıyla...

“Ağlama,” diyor oğlu. “Hele hazırlanalım biz, emi anam? Ağlama sen.”

“Medine’yi bul ay oğlum. Medo’nun peşinden gitti.”

“Tamam anam, meraklanma sen.”

Sakinleşiyor biraz Fehime. Koyunların çingirak sesleri, keçilerin melemesi geliyor kulağına.

Bir hoş oluyor. Tülbendinin ucuyla siliyor gözlerini, oğlunun arkasından bakıyor. “Tanrı, seni ve kızımı korusun,” diyor içinden. Umarsızlar. Yapacak bir şey yok, gidecekler. İstemiyorlar ama gidecekler.

Eve giriyor. Evin her yanında anılar var. Onlara dokunuyor bir bir... Duvardaki birkaç eski fotoğrafı okşuyor. Kocasının sesi çınlıyor kulaklarında: “Fehime, hele gel otur bir şey diyecem sana.”

“Ne sevecen adamdı,” diye geçiriyor içinden.” İyiler hep mi erken gider?” Hıçkırıkları boğazına düğümleniyor. Yeni anılar edinecek gücü yok. Kızı daha sekizinde, okulun yüzünü bile görmemiş. Okutmak istiyor onu, hem de çok istiyor. Oğlu desen; ilkokul üçten sonra, okul kapandı diye okuyamamış. Perişanlık diz boyu... Köyün on üç genci nerededir, bilinmiyor. Dağlarda mı, hapiste mi, yoksa öldüler mi?

Gidecekler. Mecbur gidecekler... Gidip de dönmesinler diye köylerini ateşe verecekler baksana. Bardakları, işe yaramaz temiz bez parçalarına sarıyor, üç-beş parça giyeceği bohçalıyor, yatak-yorgani sarmalıyor. Dönenip duruyor kendince evin içinde. Yüreğinde bir yangınla, bir düş âleminde sanki Fehime. Çocukları gelse artık! Sarılsa onlara, kekik bulaşmış üst-başlarını koklasa, son kez sağsa hayvanlarını.

“Medine, n’apıyorsun burada sen?”

“Bak abi, Medo yavruladı.”

“Sahi, yavrulamış. İyi, hadi onları alalım da eve gidelim. Hem diğerlerini de toplarız giderken. Anam bizi bekler. Hadi bacım.”

Fehime dağlara küskündür aslında. Kocasını, daha nicelerini alan dağlara... Lâkin gidecekler ya hazırdır barışmaya. Gözleri yoldadır. Çocukları, hayvanları da toplar gelir şimdi. Yiyecek bir şeyler hazırlamaya durur. Yarın hepten yanacak evinin duvarlarına, tandırına dokunur.

Ve o ses! İçini daha önce de yakan ses! Dağları delen, en çok günahsızları alan ses!

“Booommm!”

Biliyor bu sesi Fehime. Patlayan mayın sesini biliyor. Sıyırıp tülbindini, atıyor patıkaya kendini. Ancak, “Çocuklarımmmm!” diyebiliyor...

Bir Kadından Alternatif Namus Tarifleri

YAZAN: Ergür ALTAN

erguraltan@gmail.com

Yüzüme “abla” deyip, ardımdan cinsel fanteziler kuran erkeklerin namus kriterlerine göre namussuz olabilirim; ama saatlerce gitar çalıp, bir çay parası bile kazanamayan bir sokak müzisyenine sokulup, “oynak bir şeyler çalsana” demiş ve o çalarken gönlünce dans edip, sonra para kutusunu seyircilere uzatarak, o müzik emekçisinin birkaç gün geçinebileceği kadar para toplamış ve müzisyene gülümseyerek “hoşça kal can” deyip basıp gitmiş bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Üzgünüm bayım; ne evlenilecek bir kadını ne de eğlenilecek bir kadın! Beraber çay demleyip, beraber dertleşebiliyorsak, beraber dere tepe gezip, beraber bir sokak kedisini sevebiliyorsak, beraberce geçirdiğimiz zaman dilimlerine, bir başımıza, özgürce geçirebileceğimiz zaman dilimleri ekleyebiliyorsak, ben buna bölüşmek diyorum. Ben bölüşülecek bir kadını bayım ve bu durumun sana uyması yetmez; senin de bölüşülecek bir adam olduğunu duyumsamam gerekir. Bölüşebilen bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Hiçbir evin ve hiçbir erkeğin kadını değilim; namusun bakirelikte, giyim kuşamda ve ağırbaşlılıkta aranması bana saçma sapan geliyor. An gelir, bir kabalıkla karşılaşınca ağzımı bozabilirim; an gelir, şarkılar söyleyerek kendimi yollara vurabilirim ve an gelir, belediye otobüsünde iki bacağıma iki yana atmış bir erkek cinsiyetinin çükünden taraf değil de yüzünden taraf bakıp, kendisine “namussuz” diyebilirim! Namussuzluk sömürüdür bayım; metalaştırma, yaftalama ve hor görmektir. Ağaçlarla insanları, kuşlarla çocukları can belliyorum ben; can sırrına eren bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Alışveriş gibi bir takıntım yok; yemek tarifleri, kozmetik ya da çoğu kadının ilgi duyabileceği trendlerle de işim olmaz. Neşemi, kederimi ve canımın acısını belli etmek, beni kadınların gözünde namussuz yapsa da o kadınların uzak durduğu hamallarla, kağıt toplayıcısı genceciklerle ve evsiz barksız çocuklarla tost yemenin ve dertleşmenin huzurunu nasıl anlatsam bilmiyorum size; huzurun ne olduğunun farkında bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Ben aşka inanıyorum bayım, sevişmeye değil. Âşık olmadığım hiç kimseyle sevişmedim ve aşk da çok daha engin bir güzellik benim için. Mesela, gökyüzüyle aramda bir şey var; çiçeklerime ve

betonların arasından serpilivermiş bir tutam yeşillığe kanım kaynayiveriyor ve anlıyorum ki aşığım. Aşk ı içselleştirmiş bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Bana dayatılmış bütün rolleri reddediyorum. Annelik bir zorunluluk değil benim için; ama annesi olmadan hiçbir çocuğun, bağırma basabilirim bütün çocukları. Kendimi ve açları doyuracak kadar yemek yapabilirim; ama elimden geldiğince çekiç, tornavida ve pense de kullanabilirim. Hiçbir erkeğe hesabı yıkmışlığım yoktur ve hiç kimseye ihtiyaç duymadan tek başıma bir bara gidip iki bira içebilirim. Kendine yeten bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

Sana alternatif namus tarifleri verdim bayım; benim namus anlayışım da böyle işte! Toplumun diktiği duvarları aşmak gibi bir derdim yok. Gökyüzünün, bahar bahçelerin ve evrenin sonsuzluğunun bana nasıl iyi geldiğini bilen bir kadın olarak namuslu olduğumu düşünüyorum bayım!

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

BİR TANEM

YAZAN: Abdülrahim KARAKOÇ

Bir tanem

Sevda güneşiyle buluşan ağaç,

Sonbaharda çiçek açar Bir tanem.

Bir tebessüm olur bin derde ilaç,

Aşk bakidir,

Her şey geçer Bir tanem□

Eser dost meltemi uzaktan önce,

Daveti kalp duyar kulaktan önce.

Güzellik suyunu dudaktan önce,

Gözler içer,

Gönül içer Bir tanem□

Muhabbette gece olmaz, gün batmaz,

Uykulara beden yatar, can yatmaz,

Sağlam insan söz verince aldatmaz,

İhmal eken,

Sitem biçer Bir tanem□

Şüpheleri hafızandan sil gayrı,
İhsanımsın, ilhamımsın bil gayrı.
Seviyorsan kanadım ol gel gayrı,
Kuş kanatsız nasıl uçar Bir tanem? □

Yağarken üstüme mevsimin karı,
Armağan et bana sonsuz baharı.
Işıқта pervane,
Çiçekte arı,
Rüyasını kendi seçer Bir tanem□

UMUT ŞARKILARI

YUH YUH

SÖYLEYEN: Selda BAĞCAN

Kaynak: LyricFind

BESTE: Serif Mahzuni

Uzaktan yakından, yuh çekme bana
Sana senin gibi gibi baktım ise yuh
Efendi görünüp bütün insana
Hakkın kullarını yıktım ise yuh
Yuh yuh, yuh yuh soyanlara
Soyup kaçıp doyanlara
İnsana kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara, yuh
Ne demek efendim, bey ve amele, bey ve amele
Fakir soymak yakışır mı kemale?
Rüşveti hak bilip bilip her dakika hile
Yapıp yapıp inkâr inkâr ettiysem yuh

Yuh yuh, yuh yuh soyanlara
Soyup kaçıp doyanlara
İnsana kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara, yuh
Bu kadar milletin hakkın alanlar, hakkın alanlar
Onları kandırıp zevke dalanlar
Diplomayla olmaz olmaz hakim olanlar
Suçsuzun başına, hey dost, çöktüm ise yuh
Yuh yuh, yuh yuh soyanlara
Soyup kaçıp doyanlara
İnsana kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara, yuh
Ne demek efendim, bey ve amele, bey ve amele
Fakir soymak yakışır mı kemale?
Rüşveti hak bilip bilip her dakika hile
Yapıp yapıp inkâr inkâr ettiysem yuh
Yuh yuh, yuh yuh soyanlara
Soyup kaçıp doyanlara
İnsana kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara, yuh
Ben insanım, benden başlar asalet, başlar asalet
Asillere paydos, beye nihayet
Şu insanlık derde derde girerse şayet
Ona yar olmaktan bıktım ise yuh
Yuh yuh, yuh yuh soyanlara
Soyup kaçıp doyanlara
İnsana kıyanlara
Yuh nefesine uyanlara, yuh